

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

C-uppsats:

- “Good fences make good neighbours” -

Om brobyggande mellan katolska och protestantiska ungdomar i Belfast på gräsrotsnivå.

Socionomprogrammet

Vetenskapsteori och vetenskaplig forskningsmetod, SQ1338

Höstterminen 2009

Författare: Jan K. E. Pettersson

Handledare: Urban Herlitz

Abstrakt

Göteborgs universitet
Institutionen för socialt arbete
C-Uppsats höstterminen 2009-11-30

Författare: Jan Pettersson

Titel: ”Good fences make good neighbours” - Om brobyggande mellan katolska och protestantiska ungdomar i Belfast på gräsrotsnivå.

Detta är en kvalitativ undersökning om brobyggande mellan katolska och protestantiska ungdomar i Belfast på Nordirland, samt en inblick i deras livsvärld i arvet efter den långvariga konflikt som har ägt rum i området. Våldsamheterna har taggats ner avsevärt gentemot hur det brukade vara för bara ett par decennier sedan och man hör inte lika mycket om det längre. Jag ville se hur det ser ut idag, och ur det sociala perspektivet få en liten inblick i Belfastungdomarnas livssituation. Fokusen skulle dock ligga på brobyggande och fredsarbete i detta område bland ungdomarna och den nya generationen. Jag valde ut tre organisationer som arbetar med ungdomar på gräsrotsnivå. Både från den katolska och från den protestantiska sidan, och i olika delar av staden. Två av dem var fritidsgårdar och ett var ett drop-in centra. Fyra ungdomsarbetare och två ungdomsgrupper har intervjuats. Att vara på plats i Belfast var en mycket viktig del i att kunna få en adekvat bild och bättre förståelse av det hela - Jag behövde träffa respondenterna i person och på plats i deras vardagliga miljö (både arbetsplatsen och själva samhället). De är inte på något sätt representativa för hela Belfast utan mer ”smakprov” och exempel på hur det kan se ut. De är inte heller representativa för det egna religiösa/etniska samhället, eller ens för den egna stadsdelen. Situationen på Nordirland är alldeles för komplext för det. Jag använder mig av socialkonstruktionism, konfliktteori och empowerment för att ge en bild av livssituationen deras arbete. Uppsatsen innehåller även historik bakom konflikten, tidigare forskning i ämnet, samt redogörelse av två av mina resor till området.

Nyckelord: Ungdomsarbete, brobyggande, livssituation, Belfast.

INNEHÅLL

1. Bakgrund	1
1.1. Inledning:	1
1.2. Syfte och frågeställningar:	1
2. Bakgrund och Historik:	2
2.1. Historiken över Nordirlandkonflikten:	2
2.2. Fakta om Belfast	5
2.3. Begrepp och namn:	6
2.3. Inför resan och egna intryck inför resan:	7
2.3.1. Mitt första besök i Belfast, 2006:	7
2.3.2. Mitt andra besök i Belfast, 2009:	9
3. Tidigare forskning:	9
3.1. Ungdomars livssituation angående våld och antisocialt beteende.	11
3.2. Ungdomsarbetets betydelse för att lösa social utslagning i Nordirland.	13
3.3. Sammanfattning:	15
4. Teoretiska perspektiv:	16
4.1 Socialkonstruktionism:	16
4.2. Konfliktteori:	17
4.3. Empowerment:	19
5. Metod:	20
5.1. Datainsamling av litteratur:	20
5.2. Datainsamling från organisationer, personer och egna observationer:	21
5.3. Intervjumetod:	21
5.4. Urval och avgränsningar:	22
5.5. Analysmetod:	23
5.6. Etiska överväganden, validitet och reliabilitet:	24

5.7. Utförandet av intervjuerna:	25
6. Resultat och analys:	26
6.1. Presentation av resultaten:	26
6.2. Katolsk fritidsgård i Ballymurphy (västra Belfast):	27
6.2.1. Områdets bakgrund och historik :	27
6.2.2. Miljöbeskrivning:	27
6.2.3. Resultat:	27
6.3 Protestantisk fritidsgård i Upper Ardoyne:	33
6.3.1. Områdets bakgrund och historik:	33
6.3.2. Miljöbeskrivning av den protestantiska fritidsgården:	33
6.3.3. Resultat:	33
6.4. Protestantiskt drop-in centra i North Castlereagh (östra Belfast):	38
6.4.1. Områdets bakgrund och historik	38
6.4.2. Miljöbeskrivning av centrat:	38
6.4.3. Resultat:	38
6.5. Slutsatser:	41
7. Vad har hänt sedan jag lämnade Belfast?	43
8 . Reflektion och förslag till vidare forskning:	44
8.1. Reflektion och slutdiskussion:	44
8.2. Förslag till framtida forskning:	45
Referenser:	46
Bilagor:	50

1. Bakgrund

1.1 Inledning:

Varje människa genomgår en fortlöpande utveckling då deras framtidsbild formas. I en ständig växelprocess definieras, testas och korrigeras den. Utvecklingen påverkas naturligtvis av objektiva förhållandena i samhället. Ungdomsperioden är i synnerhet känslig för förändringar och ungdomars bilder och verklighetsuppfattningar kan sägas vara temperaturmätare på samhällsklimatet i stort. Tankar kring framtiden påverkas av vem man är, vad man vill och vad man har för social bakgrund, kultur och historia. Friheten definieras som val mellan färdiga alternativ. Framtidsbilden handlar om rätten att bestämma över sitt eget liv, och den handlar om att ha drömmar inför framtiden. (Hermansson, 1985). Med dessa aspekter i åtanke kan man fråga sig hur ungdomar i Nordirland påverkas och formas av den miljö som de växer upp i? Okunnighet har spelat en stor roll i vållandet av konflikten på Nordirland. Exempelvis har de nationalistiska och unionistiska¹ samhällena i Nordirland levt nästan helt segregerade under stora delar av 1900-talet. Nationalister och unionister träffades knappast, vilket resulterade i att det på 1960-talet överallt fanns en häpnadsväckande nivå av okunskap om samhället. De olika sidorna förstod inte varandras förhoppningar och avsikter. Lögner, rykten, halvsanningar och missuppfattningar frodades (Walsh, 2000). Samhällena hade blivit fångade i sina egna myter, trosföreställningar och klanlojaliteter som ledde till intoleranta och kompromisslös positioner. Detta har ansetts vara den verkliga förklaringen till konflikten (James, 1998). Okunnighet föder rädsla, som i sin tur föder våld. Lika skadlig har okunskap utifrån varit. Under den nordirländska konflikten har folket och regeringen i Storbritannien kunnat göra lite för att bidra till fred, eftersom de nästan inte visste någonting om Nordirland. Många brydde sig inte heller. Nordirlandfrågan var ofta bara en störning i London. (Walsh, 2000)

1.2 Syfte och frågeställningar:

Konflikten i Nordirland mellan ”Katoliker” och ”Protestanter” har varit ett långvarigt och välkänt problem. Men våldsamheterna har taggats ner avsevärt gentemot hur det brukade vara för bara ett par decennier sedan, och man hör inte lika mycket i medierna om det längre. Men hur ser det ut idag? Jag vill se det ur det sociala perspektivet och få en liten inblick i Belfastungdomarnas livssituation i nuläget. Fokuset skulle dock ligga på brobyggande och fredsarbete i detta område bland ungdomarna och den nya generationen.

Frågeställningar:

1. Hur kan ungdomarnas livssituation se ut idag i Belfast?
2. Vad är några exempel på hur arbetar man på att bygga broar mellan katolska och protestantiska ungdomar på en gräsrotsnivå?
3. Hur kan framtiden se ut i brobyggandet bland ungdomarna?

Eftersom jag ville göra en mer kvalitativ undersökning begränsade jag mig till tre personer som arbetade direkt med ungdomar, och sedan försöka få tag på ungdomar via dem som jag också skulle kunna intervjua. Jag ville inte välja sida, utan se det hela ur båda sidornas perspektiv. Jag ville dessutom se skillnaderna geografiskt och se hur det skilde sig mellan olika delar staden, och även från ett *interface-område*² jämfört med ett lite mer kulturellt homogent stadsdel. Att jag ville göra det på gräsrotsnivå var för att det intresserade mig mer ur

¹ Nationalister vill att man förenas med republiken Irland, unionister vill bevara unionen med Storbritannien.

² Interface areas, eller gränsområden, är området omkring den gemensamma gränsen mellan ett huvudsakligen protestantiskt område och ett huvudsakligen katolskt område.

ett perspektiv av en som vill arbeta med socialt arbete. Det är dessutom på gräsrotsnivå som man kommer människorna närmare in på livet och levandegör hela problematiken, ungdomsarbetet och livssituationen, och på så sätt skapa mer förståelse och försöka arbeta fram lösningar. Att vara på plats i Belfast kände jag var en mycket viktig del i att kunna få en adekvat bild och bättre förståelse av det hela - Jag behövde alltså träffa respondenterna i person och på plats i deras vardagliga miljö (både arbetsplatsen och själva samhället).

2 Historik:

Nordirland kan ibland vara knepigt att undersöka eftersom situationen där ändras regelbundet, och för att medietäckningen på det brittiska fastlandet från Nordirland är mycket selektiva. (Walsh, 2000) Trots att konflikten ofta framställs som en konflikt mellan protestanter och katoliker så handlar det egentligen inte om religion. Det centrala i konflikten har istället handlat om dem som önskar bevara unionen med Storbritannien och dem som önskar att man förenas med Irland. Denna skiljelinje sammanfaller i hög grad med den religiösa tillhörigheten, där katoliker förenas av en irländsk nationell identitet och protestanter i första hand identifierar sig som briter. Konflikten hör därmed snarare hemma i kategorin *etniska konflikter*, där parterna är identifierade utifrån etnisk tillhörighet som ligger till grund för politiska krav. (Jakobsson Hatay, 1999)

2.1 Historiken över Nordirlandkonflikten:

Nordirland bildades 1921 i samband med Irlands delning där den södra delen blev självständigt. Protestanterna var i majoritet i sex grevskap på norra delen av ön och valde att kvarstå i union med Storbritannien. (Jakobsson Hatay, 1999) Delningen av Irland skapade inte ett lugnt och problemfritt Nordirland. Det fanns allvarliga spänningar under större delen av 1920- och 1930-talet. Segregation inom flera områden, diskriminering, våld från *IRA*, politiska slitningar mellan sidorna, samt ekonomiska problem på 30-talet var orsaker till detta. I jämförelse var 1950- och 1960-talet en mer fredlig och harmonisk tid. Den huvudsakliga anledningen var att Nordirland blivit rikare och dess folk mer välmående. Det fanns en optimism på Nordirland under 1960-talet. Den ekumeniska rörelsen främjade samarbete och förståelse mellan katolska kyrkan och andra kristna trossamfund. Terence O'Neil blev ny ledare för Unionistpartiet och Nordirlands nya premiärminister. Han försökte bygga upp en relation av vänskap och förtroende mellan de olika sidorna, och i valet 1965 gav väljarna honom ett massivt stöd för hans politik. (Walsh, 2000)

Skolsystemet var på 1960-talet fortfarande till stor del segregerat, trots förbättringar i utbildningen. Högskolor och universitet var dock blandade, men detta berörde bara en liten minoritet eftersom de flesta var medelklass. De flesta katolska och protestantiska ungdomar spelade olika sporter, och gick till olika scoutkårer, ungdomsklubbar eller andra organisationer. I protestantiska skolorna fick de bara lära sig den protestantiska sidan av historien. Många industrier och företag anställde bara katoliker eller bara protestanter. Vilket oftast inte var en medveten politik, eftersom det ofta var kopplad till läget för företaget. Under 1950 och 1960-talen fick många arbete på grundval av en rekommendation från familj eller vänner snarare än genom en formell ansökan och intervju. Personer anställdes alltså från dennes egen gemenskap eftersom arbetsgivaren visste att personen var tillförlitlig. Dessutom kände han nog väldigt få personer från övriga samhället tillräckligt bra för att kunna uttala sig om dem. Eftersom de olika samhällena vanligtvis bodde, gick i skolan, och arbetade var för sig, visste de mycket lite om varandra. Bristen på kunskap fylldes av fördomar. 1950- och 1960-talets förbättrade relationer byggdes på ekonomiskt välstånd, och var därför bräcklig. Industrin hade stora brister. Speciellt skeppsbyggar- och textilindustrin var gamla och dyra i drift. De kunde inte konkurrera med nya industrier på andra platser. Det resulterade i

nedläggningar av industrier. Trots tillväxten i Storbritannien som välfärdsstat hade Belfast fortfarande några av de värsta slumbostäderna i Europa. Protester över bostadsförhållandena i slutet av 1960-talet fokuserades på katolska familjer. Men även ett mycket stort antal protestantiska familjer levde också under fruktansvärda förhållanden. (Walsh, 2000)

1968 hade Nordirland varit fredligt i mer än 30 år. Detta betydde dock inte att alla var glada. Diskriminering som folk mötte i sin vardag upprörde många. På grund av detta bildades *Northern Ireland Civil Right Association* (NICRA). Ledarna bestod främst av katoliker, men fick stöd av många vanliga protestanter när de insåg hur mycket fördomar som katoliker fick genomgå. Exempel på diskriminering var att nya bostäder byggda av lokala myndigheterna ofta fördelades till protestanter. Men även nationaliststyrda myndigheter gjorde sig skyldiga till samma sak då de prioriterade katoliker i bostadsfördelningen. Vissa stora företag sysselsatte fåtal katoliker. Exempelvis hade Harland and Wolff-varvet endast 400 katoliker utav 10'000 arbetare. I statsförvaltningen fanns det få katoliker och det var svårt för dem att få befordran. I Londonderry ordnades valdistrikten så att så många protestanter som möjligt kunde bli valda till fullmäktige, så kallad *gerrymandering*. Cirka 9000 protestanter hade 12 fullmäktige medan 14'000 katoliker endast hade 8 fullmäktigeledamöter. *RUC* (Royal Ulster Constabulary) hade sex gånger fler protestantiska poliser än katolska. Delvis beroende det på diskriminering, men även på grund av att extrema republikaner avrådde katoliker från att ta värvning i poliskåren. Bara husägare kunde rösta i val, och personer som hade två hus eller ett hus och en företagsfastighet kunde rösta två gånger. Protestanter ägde flera av företagen så de hade fler röster. Deltidspolisen, *B-specials*, bestod nästan helt och hållet av protestanter och hade ett dåligt rykte för våld mot katoliker. Det fanns andra skäl till varför människor stödde *NICRA* och anslöt sig till marscher för medborgerliga rättigheter. Några av de viktigaste skälen hade ingenting att göra med Nordirland. Men hur kunde fredliga protester leda till *the Troubles*-konflikten? Det började i juni 1968 i Dungannon där fullmäktige gav en bostad till en protestantisk kvinna som arbetade för en medlem i Unionistpartiet, istället för en katolsk familj med barn. Austin Currie var den lokala parlamentsledamoten för nationalisterna, och en *NICRA*-anhängare. Han tyckte det var typiskt för den diskriminering som pågick vid den tidpunkten. Han bestämde sig för att iscensätta en sittstrejk och ockuperade huset och krävde att rådet skulle ge det till den katolska familjen som var i mer behov av det. Currie arresterades och detta blev mycket uppmärksammat i press och tv. I augusti 1968 anordnades en medborgarrättsmarsch där 2500 demonstranter protesterade mot diskriminering genom att marschera mellan städerna Coalisland för Dungannon. Polis stoppade demonstranterna från att hålla ett möte i Dungannon utan att våld begicks. I oktober 1968 planerade medborgarrättsaktivisterna en stor marsch och ett möte som skulle äga rum i Londonderry, men som förbjöds av den nordirländska regeringen. Förbudet ignorerades och man försökte ta sig in i centrala av Londonderry. *RUC* hindrade dem från att passera en bro in till staden och bråk bröt ut. Polisen använde vattenkanon för att stoppa tåget och slog obehövade demonstranter med sina batonger. (Dawson/ Walsh, 2004).

Även om det var bra propaganda för aktivisterna, hade man fortfarande svårigheter att locka till sig uppmärksamhet utanför Nordirland. Detta ändrades den 5 oktober 1968 under en medborgarrättsmarsch i Londonderry, som var manipulerad av radikaler inriktade på en konfrontation, och som polismän från *Royal Ulster Constabulary* (*RUC*) våldsamt skingrade med hjälp av batonger. TV-kameror tog dramatiska bilder av polisbrutalitet och de upproriska upplopp som för en kort tid flammade upp i den katolska stadsdelen Bogside under följande två nätter. I "*femtiodagarsrevolutionen*" som följde spred sig medborgarrättsdemonstrationerna över Nordirland. (Mulholland, 2002). I november 1968 kom regeringsreformer. Viktigast var att bostäder var skulle gå till de mest behövande familjerna först,

oavsett religion. Stadsfullmäktige i Londonderry omvandlades på grund av orättvisan i valsystemet. Regeringen sade även att man skulle fundera på att introducera systemet med en person - en röst, snarare än att bara tillåta husägare att rösta. Några förändringar gjordes dock inte vid den tidpunkten. I januari 1969 utfördes *Folkets demokratiska marsch* där 40 studenter började en tre dagars marsch från Belfast till Londonderry för att protestera mot att reformerna inte gått tillräckligt långt. Fler demonstranter anslöt sig till dem. På den tredje dagen överfölls de av en lojalistisk pöbel vid Burntollet Bridge nära Londonderry, där tegel, flaskor och stenar kastades på demonstranterna, varav några var poliser som inte var i tjänst. Även järnrör och käppar användes mot demonstranterna. Polisen gjorde lite för att skydda demonstranterna. Det var denna händelse som vanligtvis anses som inledningen till oroligheterna. Attacken på demonstrationen blev en vändpunkt och våldet spred sig snart över hela Londonderry och andra delar av Nordirland. 1969 dödades 18 människor, vilket blev en chock i ett land som hade upplevt fred så länge. Anledningen till att reaktionerna på marscherna var så starka var att många protestanter trodde att de anordnades av IRA, och att IRA under denna period hade ett starkt inflytande (när de i själva verket var mycket svaga). Många av arbetarklassen protestanter var bittra över demonstranterna krav eftersom de kände att de hade samma problem som katoliker, med exempelvis arbetslöshet och dåliga bostäder. Detta var en av flera anledningar, som tillsammans var orsaker till våldet. (Dawson/ Walsh, 2004). I mars och april 1969 utlöste lojalister en bombkampanj med en serie av explosioner i ett försök att kunna skylla det på IRA. Den 20 april gjordes ett angrepp på Silent Valley reservoaren i Mournebergen som avbröt vattentillförseln till Belfast. (Mulholland, 2002). Polisen ansågs ha tappat kontrollen, och armén var den enda chansen att återställa ordningen snabbt, eftersom den inte var partisk. Den skulle skydda både katoliker och protestanter från våldet. Användandet av armén fick dock oväntade konsekvenser. Till en början välkomnades armén av det katolska samhället. Men efter mordet på fyra protestanter sommaren 1970 skickade den unionistiska regeringen i Nordirland armén till det katolska Falls Road området för att genomsöka det. Befolkningen fick inte lämna sina hem på 35 timmar och tårgas användes för att upprätta ordning. Plötsligt såg armén ut att vara fienden för många katoliker. Samtidigt blev det omöjligt för den brittiska regeringen att beordra armén ur Nordirland utan att det skulle se ut som ett nederlag. Istället för att skapa fred ökade våldet i och med att armén skickades in. Regeringen i Nordirland beslöt att införa internering i augusti 1971, vars syfte var att stoppa våldet och eliminera de paramilitära hoten. Över 2300 personer anhölls och 1600 personer internerades som antingen aldrig varit inblandade i terrordåd eller inte längre var inblandade. Interneringarna innefattade fem andra stora problem: 1. Endast republikaner internerades, och inga Unionistiska paramilitära grupper. 2. Tortyr och våld användes mot några av internerna. 3. Katoliker och nationalisterna i Belfast och Londonderry hade byggt barrikader runt sina hemtrakter för att hindra attacker från unionister. Dessa blev områden som även polisen och armén undvek. 4. Stödet för IRA ökade bland vissa katoliker. 5. Interneringsläger kritiserades utomlands. (Dawson/ Walsh, 2004).

Bloody Sunday: Medborgarrättsrörelsen hade organiserat en protestmarsch i Londonderry mot interneringen, som ägde rum söndagen den 30 januari, 1972. Trots att marschen hade förbjudits möttes runt 15'000 personer i staden. Problem började när militären spärrade av området och sten sedan kastades mot dem av lokala ungdomar. Inom loppet av några minuter började skott avlossas. Tretton obehäpnade demonstranter dödades och en annan man avled senare till följd av sina skador. En del hade skjutits i ryggen. Det råder fortfarande förvirring om exakt hur detta hände och händelsen utreds fortfarande. Soldaterna påstår sig ha öppnat eld eftersom de blev beskjutna först. (Dawson/ Walsh, 2004).

1974 kom det en rapport från *Community Relations Commission* om att 8180 familjer hade tvingats evakuera från sina hem i Belfast med omnejd mellan augusti 1969 och februari 1973,

varav 80 procent beräknades vara katoliker. Runt 60'000 personer i Belfast (cirka 10 procent av befolkningen) hade tvingats lämna sina hem. En situation uppstod där "illojal" befolkning kunde tyglas och kuvas med avsikt att avskaffa väpnat motstånd mot staten. (Mulholland, 2002)

Långfredagsavtalet: 1998 gjorde de brittiska och irländska regeringarna och politikerna i Nordirland en överenskommelse om framtiden för Nordirland som kallas "*Good Friday Agreement*" (Långfredagsavtalet). Det redogjorde för planerna att få slut på våldet. Åren efter det har varit mycket lugnare än vad det hade varit innan. De huvudsakliga villkoren för långfredagsavtalet var: 1. Att ett nytt Nordirländskt parlament inrättades. Viktiga beslut måste ha samtycke från alla samhällen. 2. En nord-syd församling bildades, inklusive ledare från Republiken Irland och Nordirland. 3. Irländska republiken slutade göra anspråk på Nordirland. 4. Polisbevakningen av Nordirland skulle ses över för att ta bort rädsla angående antikattolsk partiskhet. 5. Den brittiska regeringen lovade att frige paramilitära fångar tidigt. (Dawson/ Walsh, 2004).

2.2 Fakta om Belfast

Belfast är Nordirlands huvudstad och har en befolkning på cirka 300 000 invånare (med förstäder cirka 670 000 invånare). Utmärkande är segregeringen i boendet. År 2002 beräknades 66 procent av invånarna bo i områden där befolkningen är antingen 90 procent protestanter eller 90 procent katoliker. Tio år tidigare var siffran 63 procent. Den mest utsatta situationen har invånarna som bor i närheten av stadens så kallade fredsmurar, som är höga betongmurar som skiljer de olika gruppernas områden från varandra. I dessa områden återskapas konflikten efter samma mönster som för trettio år sedan. (Pettersson, 2002)

2.3 Begrepp och namn:

Katoliker och protestanter: Nästan alla nationalisterna är katoliker och nästan alla unionister är protestanter. Att den religiösa och politiska identiteten sammanfaller är ett historiskt arv från Irlands erövring på 1600-talet då mestadels engelsmän och skottar (protestanterna) tog makten från ursprungsbefolkningen (katolikerna). Dagens konfliktmönster har sina rötter i de skiljelinjer som kolonialismen en gång anlade.

Unionister: Är de som vill behålla unionen med Storbritannien och försvara Nordirlands politiska status inom det Förenade Kungadömet. Endast fredliga metoder accepteras för att uppnå de politiska målen.

Lojalister: Är unionister som har mer extrema åsikter; och anser sig ha rätt att med väpnade metoder försvara unionen mot dem som försöker förgöra den.

Nationalister: Är de som vill återförenas med Irland. Endast fredliga metoder accepteras för att uppnå målen.

Republikaner: Är nationalisterna som anser att väpnade metoder är legitima för att uppnå sitt politiska syfte att återförenas med republiken Irland.

Sekterism: I det här fallet en attityd som rangordnar personer utifrån deras religiösa identitet. Man anser att den egna identiteten är förmer än den motsatta. Det som skiljer sekteristiskt våld från "vanligt" våld, är att det riktas mot en person endast av den anledningen att han/hon har den motsatta identiteten. Det kan jämföras med rasism eller sexism.

Paramilitärer: Är de militanta grupper som finns bland både lojalister och republikaner, exempelvis *IRA*, *UDA* och *UVF*.

IRA (Irish Republican Army): En armé som sedan 1919 kämpat för ett oberoende Irland. Splittrades 1970 i *Official IRA* ("Sticks") och *Provisional IRA* ("Provo"). Official IRA deklarerade fred 1972, och har fortfarande stöd i nationalistiska områden i Nordirland och i Irland. *Provo* och *Sinn Fein* är den militära respektive politiska grenen av den republikanska rörelsen.

Oranienordern: En exklusiv lojalistisk organisation som grundades 1795 i samband med marktvister mellan protestanter och katoliker, och som protest mot alliansen mellan presbyterianer och katolska bönder. Ordern har alltid försvarat protestantisk överhöghet och banden med Storbritannien. Är nära kopplade till *Ulsters Unionist Party*.

Oranienparaden: Årlig parad som äger rum den 12:e juli. De flesta ser som ett firande över att protestanterna vann över katolikerna i slaget vid Boyne 1690. Har även skapat oroligheter och provokationer för katoliker då delar av paraden har gått genom katolska områden.

UDA (Ulster Defence Association): Den största lojalistiska gerillaorganisationen, som hade nära 50'000 medlemmar i början av 70-talet. Organisationen förbjöds inte förrän 1992 trots delaktighet i många sekteristiska mord, varav många utförts under täckmanteln ”*Ulster Freedom Fighters*”.

UDR (Ulster Defence Regiment): En lojalistisk milis som ersatte ”*B*”-specials 1970 och står under kontroll av brittiska armén. Har nu bytt namn till *Royal Irish Regiment*. Flera medlemmar har nära kontakt med flera lojalistiska gerillagrupper.

UVF (Ulster Volunteer Force): En lojalistisk arméorganisation som grundades i början på 1900-talet, och som återuppstod i mitten på 60-talet som en lojalistisk dödspatrull. Det blev fullt aktiv 1972. Använder täcknamnet ”*Protestant Action Force*” (PAF).

The Troubles: Den engelska benämningen på den mest intensiva perioden av Nordirlandkonflikten. Den började 1969 och kan anses vara avslutad 2007 eftersom Nordirland fått självstyre med en regering med både protestanter och katoliker.

Community: Används när man anger identiteten för ett geografiskt område eller en grupp. Det kan dels syfta på ett geografiskt område såsom ett kvarter där det bara bor protestanter, dels alla i Nordirland som har en protestantisk identitet. Med *Cross-community* syftar man på olika projekt där man försöker föra samman katoliker och protestanter.

Interface areas (Gränsområden): Området omkring den gemensamma gränsen mellan huvudsakligen protestantiska områden och huvudsakligen katolska områden. Tidigare forskning har visat att olika former av antisocialt beteende och våld har särskilt drabbat gränsområdena.

Peace wall (fredsmuren): En sammanlagt tjugo kilometer lång mur av tegel, metall och taggtråd som går igenom stadens gator, i parker och i skolor för att separera katolska och protestantiska områden från varandra. Detta som en säkerhetsaspekt för att undvika våldsamheter mellan grupperna.

Sandy Row: Ultra-lojalistiskt område nära centrala Belfast, som vanligen är med Shankill Road med beteckningen militant protestantism. Boendet i området har förbättrats radikalt på senare år.

Shankill Road: Område i Belfast som är ett huvudsakligen lojalistiskt fäste. Organisationer som UVF och UDA har dragit mycket av sitt stöd från Shankill. 1969 fanns det allvarliga upplopp i området, och *fredsmuren* uppfördes mellan Shankill Road och angränsande katolska Falls Road för att förhindra sammanstötningar mellan fientliga folkmassor.

Short Strand: En huvudsakligen katolsk enklav i det protestantiskdominerande östra Belfast. I början av *the troubles*, särskilt i 1972, skedde det sammandrabbningar mellan protestanter och katoliker, och ibland allvarliga upplopp i utkanten av stadsdelen.

Ardoyne: Ett huvudsakligen katolskt område i norra Belfast, som gränsar till den övre Crumlin Road. Upper Ardoyne är dock ett protestantiskt område.

Falls Road: Det huvudsakliga katolska distriktet Belfast. Det går parallellt med det huvudsakligt protestantiska Shankill Road. IRA har alltid försökt hitta stöd i Falls Road area.

Ballymurphy:

Ett katolskt bostadsområde i västra Belfast som var centrum för allvarliga upplopp i 1971 och 1972.

Källor:(Pettersson, 1996). (Pettersson, 2002)(Elliott/ Flackes, 1999) (www.abc.net.au, 2009)(www.wikipedia.se)

2.3 Inför resan och egna intryck inför resan:

Att skriva min uppsats om något som hade att göra med Nordirlandkonflikten var något som jag hade haft i åtanke ett bra tag. Jag vet inte riktigt varför det har fascinerat mig, eller riktigt när det hela började. Men det har nog skett gradvis och sedan accelererat de senaste åren. Jag hade läst en del litteratur om ämnet, och för något år sedan såg jag en mycket intressant dokumentär som visades på svensk tv som hette "Belfast Girls", som gjorde ett djupt intryck på mig. Den handlade om en ung protestantisk flicka och en ung katolsk flicka och om deras vardag i Belfast, och hur skilda deras världar var trots att de bodde i samma stad. (Andersson, 2006). Jag har besökt Belfast även vid ett tidigare tillfälle och kommer att redogöra både för den resan och för den jag gjorde för uppsatsen. Jag kommer att använda mig av mina intryck och observationer från dessa resor för att ge en bakgrund och miljöbeskrivning på hur det är i Belfast nu, och kommer dessutom att senare användas i mina slutsatser och avslut.

2.3.1 Mitt första besök i Belfast, 2006:

Innan jag åkte till Irland 2006 hade jag frågat runt bland folk med irländsk anknytning för att få tips om sevärdheter runt omkring på ön. Av en nordirländare blev jag tipsad om att jag borde besöka Belfast den 12:e juli eftersom Oranienparaden skulle äga rum då och det var mycket firande. Jag insåg inte då till fullo vad den egentligen innebar och planerade in den i min resa. Jag berättade om det för en granne som också var från Nordirland, när jag pratade med honom om resetips. Han blev mycket upprörd över det och var väldigt orolig för min säkerhet. Eventuella scenarion målades upp om vad som skulle kunna hända. Jag ombads att inte åka dit vid det tillfället och han sade att om jag kommer hem i en licksäck så skulle han inte gå på min begravning. Det var första gången som jag verkligen insåg hur känslig Nordirlandsfrågan kunde vara. Spänningen gjorde det dock ännu mer intressant att åka dit. Jag ringde några myndigheter på Nordirland innan jag åkte för att dubbelkolla säkerheten, men de lät förvånade över att jag ställde den frågan och försäkrade att det var lika säkert som vilken annan stad som helst.

Jag och en vän anlände till Belfast i en hyrbil natten till den 12:e juli, efter att ha varit i republiken Irland. Vi övernattade i bilen och på morgonen körde vi in i centrala Belfast och parkerade på en mindre parkeringsplats. Området visade sig vara ett protestantiskt fäste och alldeles i närheten fick vi se en stor väggmålning på en husgavel av en man i skidmask beväpnad med ett automatvapen. Intill honom stod det med stora bokstäver "*You are now entering loyalist Sandy Row. Heartland of South Belfast Ulster-Freedom Fighters.*" Det var en bisarr och intressant känsla att vara där och se det. Plötsligt kom en parad marscherandes. Det var olika lokala grupper av Oranienorden som förberedde sig inför den stora paraden genom att vandra in till centrum. Först kom en grupp medelålders och äldre herrar i mörka kostymer och plommonstopphattar och vita handskar. Efter dem kom en grupp kvinnor i samma ålder som också var klädda i mörka kläder. Samtliga hade ett brett orangefärgat ordensband hängandes runt halsen. Därefter kom grupper med ungdomar i olika uniformer, spelandes på trummor och diverse blåsinstrument. Min vän och jag tog oss mot centrum och tittade sedan på den stora paraden. Det var liv och det var folk överallt. Nordirländska och Brittiska flaggor sågs på alla håll – på klädesplagg, som småflaggor i handen, eller större versioner som bars som en mantel runt halsen, som hattar och paraplyer. Den brittiska identiteten lyste kraftigt, men även den nordirländska. Flertalet ungdomar hade på sig den blåa varianten av Nordirlands landslagströja i fotboll, eller Glasgowlaget Rangers blåa lagtröja. Grupp efter grupp marscherade nedför gatan där varje grupp hade sin egen stil och sina egna uniformer, sina egna musikband och sin egen ordensfana. De som marscherade var allt ifrån unga barn upp till äldre män. Medan min vän och jag stod där så blev vi, och andra

utländska besökare, intervjuade av BBC Northern Ireland om vad vi tyckte om paraden. Jag hade läst på en del litteratur om Nordirlandkonflikten innan resan, och i mitt svar till tv-reportern hade jag bland annat ett utlägg om hur jag tyckte att själva paraden i sig självt var intressant, men att jag inte gillade vad det egentligen stod för och att jag tog avstånd från det. Min vän hade ett mer konsist och allmänt svar som inte var lika politiskt. Det mesta han visste om konflikten var sådant som jag hade berättat för honom, och ironiskt nog var det hans kommentarer som sedan kom med i tv, med mig ståendes bredvid tittandes på honom. När jag senare gick omkring och fotograferade, passade min vän på att prata med en medelålders man och hans son där båda var involverade i Oranienordern och paraden. Ordern och paraden var något som pappan själv var introducerad till som liten av hans far. Ordern var en tradition som gick från far till son och som man växte upp i redan som barn.

Vi mötte sedan upp med en bekant som bodde i Belfast. Han var klassad som ”protestant” utav etniska skäl, men inte religiöst. Han var född och uppvuxen i Belfast, men hade aldrig själv direkt märkt av konflikten. Detta troligtvis för att han bodde mitt i ett område som ansågs vara protestantisk. Han hade dessutom inget intresse i Oranienparaden och hade inte varit närvarande på många år. Han fick vara guide åt oss när vi åkte runt till olika delar av Belfast. Jag hade sedan innan, då vi tankade vid en lokal bensinstation, tagit reda på intressanta gator med både protestantiska och katolska väggmålningar, som jag ville besöka. Vi åkte runt till flera av ställena med hjälp av vår vän. Det var en enorm kontrast mellan de olika områdena. På bland annat Shankill Road på den protestantiska sidan var det fest och liv och alkoholdrickande. Barn och ungdomar hade startat brasor av bräddor, sängdelar och annat brännbart material de kunde få tag på, här och var på gator och öppna områden, som del i firandet. En del av barnen lekte genom att hoppa över brasorna. Polisens pansarbilar och andra bepansrade fordon körde omkring med jämna mellanrum för att undvika upplöpp och våldsamheter mellan grupperna. Senare på kvällen då festandet på gatorna ebbat ut allt mer var rännstenarna halvfyllda med urdruckna pappersmuggar och andra soppor.

I de katolska områdena var det tvärtom. Där var det nästan helt folktomt på gatorna. De få personer jag såg kunde jag räkna på min ena hand. För Oranienparaden är egentligen en protestantisk festlighet som de flesta katoliker anser som stötande eftersom det man firar är ett historiskt slag där man slog ner ett ”katolskt” uppror. Vår Belfastbekant kände sig något obekvämt och oroligt över att vara på katolskt territorium. Trots att han hade bott i Belfast under större delen av hans liv så hade han aldrig riktigt varit i de katolska områdena. Han hade bara åkt förbi dem när han var på väg till och från jobbet. Och trots att han kände att han direkt aldrig hade märkt av våldet, så påverkades han ändå av att vara på katolskt område och ville inte vara där allt för länge. Han höll sig oftast nära bilen när min vän och jag observerade och fotograferade väggmålningarna. Vill dock påpeka att han hade Irländska vänner, så han hade inte bara umgåtts med den egna ”protestantiska” folkgruppen. Andras folktillhörighet var inte heller någon stor sak för honom. Tanken kom till mig senare att hans oro över att befinna sig i dessa områden nog mest var påverkat av hörsägen och media och för att områdena var ökända, men jag frågade honom aldrig om det.

Väggmålningarna som vi stötte på var på båda sidorna oftast politiska. På husgavlar och murar fanns det målningar till stöd för de egna paramilitärerna, den egna kulturen, händelser knutna till den egna historien, och på kända personer bland de egna. Några protestantiska målningar hyllande drottning Elizabeth II av England och det Förenade Kungadömet. Några katolska målningar hyllade katolska hjältar som bland annat de hungerstrejkare som dog i Maze-fängelset 1981. Andra katolska väggmålningar visade bland annat sitt stöd för andra omtvistade områden som Baskien i Spanien och Palestina. De neutralare väggmålningarna handlade dock om stadens gemensamma historik såsom dess industriella historik och

byggandet av Titanic. Polisstationerna vi såg var omringade av höga staket med taggtråd och hade övervakningskameror. Detta eftersom polisstationer förr har varit mål för bilbomber och andra former av attacker.

Min väns och min färd i Nordirland fortsatte dagen därpå där vi åkte vidare mot andra delar av Nordirland.

2.3.2 Mitt andra besök i Belfast, 2009:

En vecka innan jag skulle åka till Belfast för att samla material till min uppsats fick jag i Göteborgsposten läsa om politiskt motiverade dödsskjutningar på Nordirland. För första gången sedan 1997 dödades brittiska soldater i Nordirland. Soldater vid militärbarackerna i staden Antrim ett par mil utanför Belfast hade beställt pizza och de trodde att det var den som var på väg då de öppnade grindarna och släppte igenom en taxibil. Istället var det terrorister som sedan avfyrade sina maskingevär och dödade två soldater och skadade fyra civila svårt. Dådet utfördes av en utbrytargrupp från IRA, och hade skett i samband med att arméns speciella spaningsregimente hade kallats in för att bevaka misstänkta politiska extremister. Polischefen i Nordirland hade bedömt att hotbilden var den allvarligaste på närmare ett decennium och det bedömdes att både polis och militär skulle vara måltavlor (GP 2009-03-09). Ett par dagar senare dödades en polisman i staden Craigavon. Denna gång var det en annan utbrytargrupp från IRA som låg bakom det. Grupperna som låg bakom dåden var *”Real IRA”* och *”Continuity IRA”* och de troddes samarbeta (GP 2009-03-11). Följande dagar fortsatte jag att läsa om det som skrevs om dåden, om arrestering av misstänkta, om demonstrationer från båda sidorna mot morderna, och om begravningen av polismannen. Till en början kände jag en oro i luften och kände mig nervös inför resan på grund av det som hade hänt. Men jag kände ändå att det skulle gå bra.

Jag flög via Prestwick-flygplatsen söder om Glasgow. Jag gjorde ett stopp där och bodde hos en bekant i området. Tidigare under dagen hade det varit ett lokallerby i fotboll mellan Glasgowlagen Rangers och Celtics och det hade varit oroligheter som det brukar vara på dessa matcher. Något som jag inte stötte på alls då jag var där, men om det ändå ägde rum så hade jag nog velat bevittna det. Bland annat för att det fanns en röd tråd mellan deras rivalitet och den som pågick på Nordirland.

Jag anlände till Belfast tidigt på morgonen den 17:e mars, som var den stora irländska högtiden St. Patrick’s Day. Jag spenderade stora delar av denna dag ute på Belfast gator för att jämföra den med hur jag upplevde den under oranieorderparaden tre år innan. Jag tog del av firandet nere i de centrala delarna av Belfast genom att observera och att fotografera. Det var under St. Patrick’s Day firandet som jag till en allt större grad insåg hur det hela egentligen handlade om etnisk identitet, och att det först och främst var en etnisk motsättning. Det kändes som att jag hade kommit till ett nytt land, eller en annan dimension. För på exakt samma ställe där det tre år tidigare var fullt av personer som med brittiska och nordirländska flaggor firade sin brittiska identitet, var det nu fullt med personer viftandes med den irländska trikoloren och flaggor med den irländska treklövern på, som firade sin irländska identitet. Protestanterna är ju ättlingar till mestadels skotska och engelska invandrare som flyttade in för hundratals år sedan, och katolikerna är egentligen etniska irländare. Båda gånger var det folkfest gjort med pompa och ståt. Många St. Patrick’s Day firande var utklädda i helgröna eller grönvita pysslinghattar. Andra hade färgat sina hår gröna eller hade ansiktsmålningar, orange lösskäg, accessoarer i form av en treklöver eller andra irländska symboler. Själva paraden var som en slags påklädd karneval med barn och vuxna utklädda till alla möjliga fantasifulla grejer. En av de första grupperna bestod av en grupp av människor med bland annat afrikansk, östasiatisk och latinamerikansk bakgrund där några av dem bar sina etniska

kläder till sina St Patrick's Day hattar. Något som gav det hela en krosskulturell touch. Det kunde även ses som ett av tecknen på att hela firandet kanske inte handlade så mycket om irländsk patriotism, utan just mer som en viktig del av katolikernas identitet som sedan även utvecklats till en mer allmän festlighet. Den kändes inte alls lika politiskt laddat som orangeparaden, utom möjligtvis användandet av den irländska grön-vit-orange trikoloren som av vissa protestanter skulle uppfattas som stötande i sitt samband. Jag ville förhålla mig så neutral som möjligt och inte bära något anknuten till firandet eftersom jag var där i egenskap av observatör för min uppsats. Något som jag definitivt hade gjort annars om jag var där som "civilist" eller privat.

Resterande eftermiddag och kväll spenderade jag bland annat genom att ta mig till områdena på och kring protestantiska Shankill Road. Jag ville se om det var lika folktomt där som det var i de katolska områdena under orangeparaden. Det fanns folk på gatorna, men de var inte många alls, och det var definitivt inga som helst tecken på att det var St. Patrick's Day. Jag lade inte märke till ett endaste pynt på någon vägg eller i något fönster. Jag pratade med en handfull av de personer som jag stötte på längs Shankill Road, och längre in bland husområdena. Det började med att jag frågade dem om närliggande väggmålningar, och det blev också en öppning för fler frågor. Jag frågade dem om de firade St. Patrick's Day, och nästan alla sade artigt men bestämt nej. De hade ingenting emot det, men kände inget behov av att fira det. Några tyckte att det hade blivit "kapat" av katolikerna. För att vidare se deras attityd angående det hela och för att se om jag kunde se spår av sekterism, frågade jag några av dem om hur grannarna skulle reagera om någon av deras egna skulle fira St. Patrick's Day. Men det skulle de inte reagera på, inte nu längre. En man sade skämtsamt: *"The Irish doesn't have any problems with anybody but themselves."* En kvinna nämnde att vissa protestanter firade St. Patrick's Day, inklusive hon själv, men att det inte var lika stort som bland katolikerna. Vad man gjorde var att man gick till puben och drack och sjöng irländska sånger. Jag gick omkring och tittade på väggmålningarna, och den som fick min allra största uppmärksamhet var en som jag inte lade märke till då jag var där förra gången. Det hade målats på husgaveln mittemot en annan målning som var mer politisk, och som jag hade sett och fotograferat innan. Den nyare målningen värnade om freden och mer allmänna problem. Jag frågade en ung kvinna som arbetade i en intilliggande kiosk om målningen. Hon berättade att den hade målats fyra år tidigare. Alla människorna som jag stötte på var vänliga och artiga. Några lekande barn var nyfikna och undrade vem jag var.

Dagen efter fick jag läsa om lite oroligheter som hade hänt i samband med St. Patrick's Day firandet, där uppemot 400 ungdomar, de flesta universitetsstudenter, var inblandade. Flaskor, stenar och tegelstenar kastades mot polisen och en bil brändes ner. Det hela ägde rum i ett område i södra Belfast som kallas "Holy Land" (på grund av att flera gator i området har namn knutna till Mellanöstern), och som har innefattat flertalet studentbostäder. Det har vanligtvis varit stökigt där genom åren på St. Patrick's Day, men detta år var det värre än någonsin tidigare. (The Irish News/ Belfast Telegraph 2009-03-18). Av ren nyfikenhet gick jag till området ett par dagar senare för att se hur det var där. Men förutom diverse skräp och ölburkar på marken så såg jag inga tecken på att det hade föregått några oroligheter där ett par dagar innan.

Resterande dagar ägnade jag mycket åt materialinsamling via intervjuer och informella samtal med folk, men även mycket genom observationer av de kvarter och stadsdelar som människorna bodde i, och av alla de olika väggmålningarna runt omkring staden, och av fredsväggens utbredning. Några av rundvandringarna gjorde jag tillsammans med rumskamrater på vandrarhemmet, som var från Kanada, Mexiko och Tyskland.

Under tiden som jag var i Belfast gick jag omkring i alla möjliga områden, och var jag än var så märkte jag inte av på ytan hos den vanlige ”mannen på gatan” som jag stötte på att det skulle vara en konflikt i området. Människor på båda sidorna hade varit hjälpsamma och vänliga. Nästan så fort jag vecklade ut stadskartan så kom det fram en person som undrade om jag behövde hjälp. Och ibland om jag bara stod på gatan och såg undrande ut. Det enda yttre spår jag såg av konflikten var fredsmuren och de politiska väggmålningarna. Den 10 meter höga fredsmuren hade förresten stora portar som var öppna under dagen, men som stängdes kl 18 på kvällen, och därefter släpptes man inte igenom. Jag kände mig aldrig osäker, inte ens när jag gick omkring själv på kvällarna. Men det fanns dock områden som jag inte passerade kvällstid som skulle kunna ha varit farliga att vandra omkring i. Där enskilda vandrare hoppats på provocerat av ett gäng ungdomar. Jag lade även märke till att det på den katolska sidan så relaterade och identifierade sig en del med palestinierna genom diverse väggmålningar till stöd för palestinierna. Medan jag på den protestantiska sidan vid två tillfällen observerade den israeliska flaggan vaja i en flaggstång.

När jag stod på hållplatsen utanför evenemangsbyggnaden Odyssey Arena pratade jag med en ung man om sport och om det lokala ishockeylaget Belfast Giants som spelar i den högsta Brittiska ligan. Han berättade att inom fotbollens fanns det inga lag som förenade båda sidorna på ett bra sätt. Även om man hade försökt i vissa lag så hade man inte lyckats. Supportrarna lutade alltid mycket mer åt den en eller det andra hållet. Ishockeylaget Belfast Giants var det enda idrottslaget i Belfast som förenade båda sidorna.

3 Tidigare forskning:

Man bör vara medveten om att ungdomsverksamheten i Nordirland sker inom ramen av ett arv av våld och samhällseliga stridigheter, jämsides med andra frågor som har påverkat det moderna samhället. (Harland/ Morgan/ Muldoon, 2005) Jag använde mig av två typer av tidigare forskning som har gjorts om ungdomsarbete i Nordirland. Båda undersökningarna utfördes relativt nyligen. Den första är mer fokuserad på själva ungdomarna medan den andre fokuserar mer på ungdomsarbetarna. Jag ansåg att ha med båda delarna skulle ge en bättre inblick i den värld som ungdomsarbetet i Nordirland befinner sig i. Min forskning skulle då kanske kunna bekräfta, tillägga, och ge en ny inblick i det hela.

3.1 Ungdomars livssituation angående våld och antisocialt beteende:

2005 släpptes en forskningsrapport som finansierades av *Community Relations Council* via *European Special Support Programme for Peace and Reconciliation*. Den baserades på fältarbete i ett antal områden i Belfast och Londonderry. Studiens syfte var att öka förståelsen för unga människors beteende och deras attityder till användning av våld i deras dagliga liv. Man undersökte relationerna mellan de två grupperna på båda sidor av den sekteristiska klyftan. Rapporten tittade även på våld inom folkgrupperna. Områden i undersökningen antogs inte vara representativa för Nordirland som helhet, utan mer som kompletterande insikter i attityder och erfarenheter av ungdomar och äldre som lever i områden som drabbats av våld och antisocialt beteende.

En av de viktigaste frågorna var att kartlägga hur ungdomarnas syn på varför striderna började i gränsområdena. Många hade svårt att knyta attacker med någon särskild händelse eller tid på dygnet, men anspelningar gjordes att det var ofta var i samband med parader eller resultat av fotbollsmatcher mellan Glasgowlagen Rangers och Celtics som våld startade. Många av ungdomarna sade att de inte kunde se någon mening med dessa händelser. När det gällde huruvida den ena sidan hade mer ansvar än andra när det gällde initierandet av våldet så accepterade båda parterna ett visst ansvar. Ungdomarna uppgav att de kände att de ofta

uppmuntrades att spela en aktiv roll i gränsområdesvåldet och därför bara gjorde vad de uppmanades att göra. Några av ungdomarna ansåg att våldet på många sätt var delar av en "lika för lika" kultur, där attacker över gränsområdena utfördes i enlighet med tidigare våld från den andra sidan, eller våld i andra städer.

De unga männen agerade ofta i löst bildade grupper och inte som systematiskt organiserade enheter, och även om våldet ibland uppmuntrades av vuxna i samhället var de inte under formell paramilitär kontroll. Även om unga kvinnor hänvisades till att vara närvarande vid ett upplopp, förnekade de vanligtvis någon aktiv inblandning. I vissa fall kunde unga kvinnor kasta sten på fordon som lämnar angränsande fastigheter, men var sällan delaktiga i upplopp eller bråk. Ungdomarna hänvisade ofta deras deltagande i våldet som spännande och en omväxling från den dagliga tristessen. Detta mer än den lokala eller nationella politiska situationen. Ungdomars inblandning i gatuvåld sades bero på att de härmade sina föräldrar, och att de egentligen inte var riktigt medvetna om vad gnistan till våldet var.

Men många föräldrar försökte dock ofta att förhindra deras egna barn från att bli inblandade i våld. Några ungdomar ansåg att vuxna kan och borde göra mer. Ett arbete som en ungdomsarbetare beskrev som väldigt svårt var att försöka hindra ungdomar från att bli inblandade i våld. Kombinationen av återkommande våld och avsaknaden av ett bredare social engagemang verkade ha lett till en känsla av främlingskap bland ett stort antal ungdomar. Många av dem som bodde i gränsområden hade en mycket negativ syn på livet, något som hade formats av erfarenheter av långlivat samhälleligt och sekteristisk våld. Många ungdomar fortsatte att uppleva hot och våld som en del i sin vardag. Även om vissa ungdomar var villiga att engagera sig i cross-community-aktiviteter så fanns det också en betydande minoritet som inte visade någon vilja vara mer delaktiga i det. Vissa förespråkade även ännu större segregation och var till en viss mån inblandade i sekteristiskt och våldsamt beteende. Det var dock påfallande att vissa ungdomar behöll en optimistisk syn på cross-community arbete, men det arbete var särskilt svårt och utmanande i många gränsområden. Även i områden där gränsområdesvåld hade stoppats, var förhållandet mellan de två grupperna fortsatt ansträngda, med en begränsad nivå av interaktion och samarbete mellan ungdomarna. Det fanns en benägenhet att ta kontakt med ungdomar från det andra communityt som bodde längre bort från den omedelbara omgivningen, och många ungdomar och ungdomsledare kände att denna typ av strategi fungerade bäst.

I Belfast påverkade närheten till gränsområden ofta ungdomars tillgång till anläggningar. Ungdomar kände att de inte hade tillgång till ett fritidscenter som bara låg ett fåtal hundra meter bort eftersom det låg i den motsatta sidans område. De uttryckte en oro över att besöka faciliteter som uppfattades som "på andra sidan" och svårigheterna att få tillgång till synbarligen gemensamma resurser på grund av sin religiösa bakgrund.

Ungdomar var inblandade i olika former av antisocialt beteende, allt från klotter och vandalism till fysiska angrepp. Ett återkommande tema i detta sammanhang var mindreårigas alkoholkonsumtion och alkoholens lättillgänglighet för dem. I detta sammanhang noterades det dock att ungdomar inte är en homogen enhet. De lägre nivåerna av gränsområdesvåld, i synnerhet i norra Belfast, hade lett till en upplevd ökning av anti-socialt beteende och det fanns påståenden att ungdomarna hade flyttat sin uppmärksamhet bort från aktiviteter vid sekteristiska gränsområden till störande aktiviteter inom bostadsområdet. I många samhällen fanns alltså ett ansträngt förhållande mellan ungdomar och de huvudskaliga auktoriteterna och ordningen, speciellt där ungdomar kände att de blev påhoppade av både paramilitärer och polisen. I nästan alla de områden som undersöktes fanns en paramilitär närvaro, som ofta yttrade sig genom hot, trakasserier och misshandel. Detta ledde också till en stark antiparamilitär stämning bland vissa ungdomar. Men i vissa områden var paramilitär

tillhörighet en källa till identitet och de sågs som försvarare från hot utifrån. Stöd för paramilitärerna varierade således både inom varje område och mellan de olika områdena. Paramilitärerna ansågs bidra till våldet bland de unga i gränsområdena, men vid andra tillfällen sades de läxa upp ungdomar för att förhindra våld. Ungdomar från båda sidorna verkade ha en väldigt alienerad attityd gentemot polisen.

Ungdomar i samtliga områden där forskningen utfördes klagade över bristen på anläggningar, men i de flesta fall verkade det snarare vara de inte var tillräckligt stimulerande eller var orienterad till en annan åldersgrupp, inte var på ett lämpligt område, eller helt enkelt inte tillgodosåg ungdomarnas behov. Dragningskraften till de olika fritidsgårdarna berodde på de timmar de var öppna, delvis på de resurser de kan erbjuda och delvis på synsätt som personalen hade. Resten av veckan tillbringades hängandes runt fastigheten eller i vänners hus. Dessa exempel visar den begränsade omfattningen av många ungdomars sociala geografi och den provinsiella arten av deras vänskap. De mest framgångsrika ungdomsinsatserna verkade vara de som aktivt försökte engagera ungdomar på ett tidigt stadium, och uppmanade ungdomar att hjälpa till att utforma och utveckla aktiviteter, istället för att bara tillhandahålla dem. Många kyrkor och frivilligorganisationer erbjöd också aktiviteter för ungdomar från närområdet, med anläggningar som tillhandahöll biljardbord och datorer, "efter-skolkklubbar" och drop-in möjligheter. Många grupper organiserade besök och resor ut ur området och mer omfattande program för unga personer, inklusive internationella utbyten. Flera ungdomar hade varit på resor med ungdomar från övriga samhället och hade interagerat utan problem. Cross-communityresor hade gjorts till diverse ställen, där man under resan hade blivit riktigt goda vänner, men sedan inte hållit kontakten då man kommit tillbaks till Nordirland. Något som flera ungdomar på båda sidor erfor eftersom man kom tillbaks till vardagssituationen där.

Den intensiteten och energin som ungdomar var beredda att engagera sig i för vissa "kulturella aktiviteter" visade på möjligheterna till ett engagemang och en värdefull resurs som måste utvecklas. Vad som också kom fram starkt från forskningen var att det inte fanns en enskild lösning på frågor som rörde våld och oordning som involverade ungdomar. Precis som hade påvisats i flertalet tidigare arbeten, kom man fram till att vad som behövs är ett mångsidigt förhållningssätt till ungdomsvåldsfrågor, med involvering av företrädare från frivilliga, samhälleliga och offentliga organ. (Hansson, 2005)

3.2 Ungdomsarbetets betydelse för att lösa social utslagning i Nordirland:

2005 släpptes en annan rapport som gjordes på uppdrag av utbildningsdepartementet i Nordirland under titeln "*The Nature of Youth Work in Northern Ireland: Purpose, Contribution and Challenges*". En studie gjordes där man undersökte betydelsen av ungdomsarbete i Nordirland för att lösa social utslagning. Man utförde djupintervjuer med fyra fokusgrupper som bestod av 44 ungdomsledare.

Deltagare från de fyra fokusgrupperna hade svårt att definiera ungdomsarbete och det fanns i allmänhet inte någon särskild syn eller definition på det hela. Trots detta trodde deltagarna starkt på att ungdomsarbetet spelat en viktig roll i utvecklandet av ungdomars självkänsla och självförtroende.

Ungdomsledarna hade svårt att uttala hur man skulle sätta sina mål i ungdomsarbetet. Men många av dem uppgav att de främst var inriktade på att bygga relationer med ungdomar snarare än specifika och mätbara resultat. Det uppgavs att ungdomsarbetet definitivt var en process där det inte fanns en specifik början eller slut, och att man i början inte kunde veta vad slutresultatet skulle bli. Ungdomen själv avgjorde resultatet. Processen inom ungdomsarbetet ansågs vara beroende på kvaliteten på relationen mellan en ungdom och en

ungdomsarbetare. Även om det mesta ungdomsarbetet huvudsakligen genomfördes på gruppnivå hade arbetena också en viktig individfokus.

En viktig lärande eller vägledande princip i ungdomsarbetet ansågs vara positiva föredömen. Många ungdomsledare ansåg att ungdomarna ofta inte hade tillgång till tillgängliga, intresserade och alternativa förebilder. De unga var troligtvis utsatta för negativa förebilder ute i samhällena där de upplevde en hög grad av social misär, antisocialt beteende och paramilitära inflytanden.

Kännetecknen för ungdomsarbete var en vilja att hitta och använda alternativa lösningar på problem som ungdomar kunde möta. Det flexibla och kreativa tillvägagångssättet i ungdomsarbetets strategi var tydlig i alla fokusgrupperna. Det rådde allmän enighet om att utförandet av ungdomsarbetet alltid bör styras av grundläggande principer snarare än en läroplan.

Deltagarna ansåg att även om många ungdomar besatt "enorma mängder outnyttjad energi, kreativitet och potential" i många innerstads- och landsbygdsområden så fanns det få möjligheter för dem att uttrycka detta. Ungdomsarbetarna sade att man skapade en miljö som var ett alternativ till skolan. Ungdomar känner att de har kontroll och engagerar sig för att de vill det snarare än att bli tvingade till det. Deltagarna erkände att man arbetade inom en "mycket lös ram" men kände sig bekväma med detta eftersom de uppfattade det som en väsentlig och nödvändig skillnad mellan formellt och informellt förhållningssätt till utbildning. Det sades att ungdomsarbete skiljde sig från skola eftersom man erbjöd kurser i personlig utveckling som ungdomarna inte fick i skolan. Processen ansågs vara viktigt. Ungdomar arbetar tillsammans och hjälper varandra. Flera av deltagarna påpekade att ökat engagemang från samhällets sida var en viktig indikator på framgång. Andra pratade om ungdomar från olika samhällen och traditioner som deltog i ungdomsutbyten samt cross-community och internationella program, och antog aktivt medborgarskap som positiva resultat. Kärnan i ungdomsarbete var inte längre bara om att få ungdomar bort från gatorna och in på fritidsgårdarna. Ungdomsarbetare förväntades även att engagera ungdomar med särskilda svårigheter och tillhandahålla en tjänst som försöker att tillgodose alla deras behov.

Vid en djupintervju tillfrågades en ungdomsarbetare om han trodde att en konfliktsituation gjorde ungdomsarbetet annorlunda eller svårare. Han ansåg att det inte fanns tillräckligt med ungdomsarbetare för att hantera lokala frågor. I de mest konfliktfyllda områdena var det svårt att få personal, och det var svårt att få resurser. Ungdomsarbete i dessa typer av omtvistade områden var svårt. Förutom utvecklingsarbetet med ungdomar försökte man att hantera effekterna av konflikten och orsaker till konflikter. På ungdomsgårdar var det särskilt svårt att göra denna typ av program. Även om alla ungdomar skulle vilja gå till ungdomsgårdar så fanns inte kapaciteten där. Det fanns ett stort antal som inte ens vill besöka ungdomsgårdarna eftersom de ofta ansågs som tråkiga. Man rös vid blotta tanken att gå dit. Det verkade som att många ungdomar deltog i ungdomsprogrammen snarare på grund av deras relation till ungdomsarbetare än av egen önskan att delta i särskilda ungdomsprogram.

Ungdomsarbetare försökte hjälpa marginaliserade ungdomar men arbetade ofta mot starka samhälleliga krafter som arbetslöshet, fattigdom och våld som gjorde dem maktlösa. Detta var onekligen en motivationsmässig utmaning för ungdomsarbetare. Även när effektivt ungdomsarbete utfördes, så bodde ungdomarna fortfarande kvar i ett fattigt och starkt omtvistade område. Vissa ungdomar kunde dock fortfarande förhålla sig optimistiska, medan andra kände sig helt demoraliserade och tillvandes till stor alkoholkonsumtion eller började med droger.

Frivilligt deltagande var avgörande för relationen mellan ungdomen och ungdomsarbetaren av två skäl. Dels innebar det att ungdomen kunde styra karaktären av dennes deltagande i all verksamhet, dels lades ansvaret på ungdomsarbetaren att arbeta kreativt med ungdomar. Frivilligheten hos ungdomen betydde att denne kunde dra sig undan när som helst.

Ungdomsarbetet riktade sig åt att undervisa ungdomar en uppsättning värderingar. Viktigt att undervisa ungdomar om var principer för medborgarskap och deltagande. En annan central värdering som ungdomsarbetare försökt främja var *empowerment*. Många av de intervjuade poängterade tydligt vikten av att uppmuntra unga människor att ta kontroll över sina egna liv, inte minst på grund av de upplevda effekterna av socialt underläge de befinner sig i. Att bekämpa effekterna av social utslagning betraktades som en särskiljande och alltmer erkänd del av ungdomsarbetet. Det framgick också av forskningen att ungdomsarbetet var underbemannat.

Ungdomsarbete i Nordirland sker i ett sammanhang där ett samhälle vuxit fram under 35 år av konflikter och politisk oro. Under denna period har ungdomsarbetare konsekvent reagerat på ungdomars behov i ett djupt splittrat och ifrågasatta samhället. Många av ungdomarna har varit både offer och förövare av politisk-, samhälleligt- och sekteristiskt våld. Det var viktigt att medge att konflikten i ungdomarnas liv inte alltid är direkt relaterade till "*the troubles*" som har varit allmänt förekommande sedan 1969. Ritualer inom anti-socialt beteende såsom medverkan i upplopp och våld gav en kick hos ungdomar, och var en viktig del av ungdomskulturen i Nordirland. En orsak kunde vara att våld hade använts under en så pass lång tid som ett sätt att skapa identitet och *communitysolidaritet*. I detta sammanhang blir det möjligt att förstå varför aktiviteter såsom upplopp och deltagande i anti-socialt beteende kunde vara så lockande för vissa ungdomar, särskilt unga män. Det gav dem status bland sina kamrater och i deras samhälle. Ungdomsarbete spelade en viktig roll i att stödja och uppmuntra ungdomars deltagande i fredsarbetet i samhällena. Genom att tillhandahålla säkra läromiljöer kunde ungdomsarbetare testa idéer med ungdomar och uppmuntra dem att reflektera på risktagande beteende utan att känna sig hotade av konsekvenserna. En stor nackdel är dock det faktum att ungdomsarbete ofta var tidsbundet och ungdomar måste återvända till egna omtvistade områden.

När det gällde professionella frågor inom ungdomsarbetet hade det under de senaste åren utan tvekan skett ett betydande "paradigmskifte" med ungdomsarbete, från en mer generell inriktning till specialistutbildningar. Underliggande spänningar mellan allmänna och specialiserade strategier i ungdomsarbete var uppenbara i fokusgrupperna. Intervjuerna antydde att ungdomsarbetet kanske bör utveckla metoder som antingen är tillägg, kompletterande eller erbjuda metoder som är alternativ till nuvarande praxis. Det var uppenbart från denna studie att alla som arbetat med ungdomar var passionerade, engagerade och tog sitt arbete på allvar. (Harland/ Morgan/ Muldoon, 2005)

3.3 Sammanfattning:

De största gemensamma nämnarna från båda undersökningarna var att både ungdomar och ungdomsarbetare ansåg att det led brist på personal, vuxeninblandning och resurser. Även om dessa undersökningar inte nödvändigtvis var representativa för hela Belfast, gav de en bra och omfattande inblick i världen kring ungdomarna och ungdomsarbetet där. Flera forskningar och arbeten har påvisat att ungdomsarbetet är ett komplicerat, mångskiftande och värderingsdrivet yrke som har ungdomar i centrum för sin praxis. Det kan kanske bäst ses som en rad aktiviteter som bygger på ett antal grundläggande principer som har till huvudsyfte att stärka den personliga och sociala utvecklingen bland ungdomar. (Harland/ Morgan/ Muldoon, 2005)

4 Teoretiska perspektiv:

Med olika teorier kan man bättre förstå den livssituation och de omständigheter ungdomarna befinner sig i, men även för att kunna användas som verktyg för att hjälpa ungdomarna. Jag valde följande teorier för att jag ansåg att de mycket väl passade in på ämnet.

Den socialkonstruktionistiska teorin valde jag först och främst för att i uppsatsen kunna beskriva samhällets och den sociala konstruktionens roll i ungdomarnas livsvärld och attityder. Konfliktteori tedde sig vara ett naturligt val för att ge en större helhetsförståelse på alla nivåer – micro, meso och macro. Empowerment valde jag för att se hur man bygger upp ungdomarna i ungdomsarbetet. Jag kommer att använda mig av samtliga teorier i min slutsats sedan. Vill påpeka att teorierna ofta går hand i hand.

4.1 Socialkonstruktionism:

Socialkonstruktionisterna anser att den värld man upplever och de människor man upptäcker sig själva vara, först och främst är en produkt av sociala processer. Det är själva samhället som är den främsta drivkraften och roten till upplevelsen. (Cromby/ Nightingale, 2001). I stället för att undra om kunskap är sann eller falsk frågar man sig inom socialkonstruktionismen hur den har uppstått. Enligt Wennerberg består samhället av ett stort antal institutioner som människor föds in i och det är bara att tillägna sig dessa och ta dem för givna. Den sociala verkligheten är både yttre och inre, som när ett barn växer upp lär den sig saker om den sociala verkligheten och internaliserar dess normer och institutioner. Wenneberg anser även att människan har en naturlig benägenhet att utforma vanor som efter hand blir *externaliserade*. Som innebär att vanorna sprider sig som ringar på vattnet till andra människor som själva inte varit med om att forma dessa. (Wenneberg, 2001)

Trevor Butt, docent i psykologi, anser att för att kunna finna förklaringar till individers handlingar bör man fokusera på den *interpersonella domänen* istället för att undersöka hjärnan, eftersom individen formas av interaktion och konversation med andra människor. Känslomässigt tal kan alltså inte förstås utan hänvisning till det sociala sammanhanget som individen befinner sig i. (Butt, 2001).

Enligt *etogenin* består psykologins viktigaste material av de redogörelser som individer använder för att motivera sina egna handlingar och göra dem förståeliga. Det är väsentligt att förstå människor utifrån deras egna subjektiva värld. Samhällsordningen är uppbyggd av ett praktiskt och ett expressivt system där det *praktiska systemet* handlar om tillfredsställelse av materiella och biologiska behov genom tanke och agerande, och det *expressiva systemet* är uppbyggt av den lokala kulturens konventionella regler - och genom att följa dessa regler kan individen få den acceptans och respekt i samhället som denne eftersträvar. (Helkama/ Myllyniemi/ Liebkind, 2004).

Hög arbetslöshet är oftast orsakat av samhälleliga problem som inte kan lösas av individerna själva, och är för många ett påtagligt hinder för individuellt självförverkligande och för känslan av välmående. Konsekvenserna av arbetslöshet kan utan tvekan även upplevas interpersonellt mellan individer och deras familj och vänner. (Kenwood, 2001) Ett annat exempel på socialkonstruktivistiska influenser hos människor är media, där exempelvis det som förmedlas i nyheterna har en betydande påverkan. (Wenneberg, 2001)

Enligt Buvik är språket mycket viktigt inom det praktiska arbetet inom socialkonstruktionismen. Varje människa och klient har en unik historia att berätta som man vill veta mer om. Det är inte personen som agerar "terapeut" som är expert på hur klienten ska leva sitt liv, utan det är klienten som håller i expertisen. Terapeuten kan fortfarande ha åsikter, tankar, frågor och förutfattade meningar, men de framförs så att de kan undersökas

tillsammans med klienten. Stor vikt läggs vid hur man känner och talar i relation till klienten. Terapeuten blir expert på att engagera sig och föra processen vidare i samtalet med klienten och blir vägledande genom frågor och funderingar. Dessa ska vara öppna, undersökande och utforskande och man ska sträva efter att varje persons historia blir lika viktig. Mångpartiskhet ska finnas och alla röster ska höras. (Buvik, 2004).

4.2 Konfliktteori:

Konflikter förekommer på det sociala livets alla nivåer - mellan individer, grupper, organisationer och internationellt. Men det sker inte bara mellan sociala enheter, utan även inom olika typer av sociala enheter. (Väyrynen, 1991). *Konfliktbeteende* är en övergripande term som täcker en mängd olika typer av beteenden och hänvisar mer eller mindre till rationella åtgärder såväl som ickerationella uttryck av fientlighet. Det kan vara allt från mycket tvingande beteende som att fysiskt skada motståndaren, till beteende där parterna har fullt samarbete och tillsammans söker efter en ömsesidigt godtagbar lösning. (Bartos/ Wehr, 2002). *Konfliktlösning* fäster stor vikt vid analysen av konflikten och innehåller historien bakom, de senaste orsakerna, samt den nuvarande konfliktens utveckling och dynamik. Den innefattar även den inre sammansättningen bestående av engagemangens karaktär, perspektiv, ståndpunkter och motiv, och de olika relationerna mellan parterna i form av makt, lojalitet och intresse. (Francis, 2004).

Konflikter på mikronivå:

Enligt Wahlström avgörs ens välmående av förmågan att hantera de konflikter man hamnar i och hur man tillvararar möjligheter till självständighet och självinsikt. Konflikter är vanligtvis ett stort resursslöseri och beror ofta på missförstånd då ens egna värderingar och handlingsmönster kanske inte överrensstämmer så bra med någon i ens omgivning. Att fungera tillsammans med andra människor är bra för *socialisationsprocessen*.

När man behandlar en konflikt är det lätt att fastna vid vad det var som hände, som visserligen är viktigt, men för att förstå konfliktens storlek eller varför de inblandade reagerade så starkt, måste man se på hur känslornas har spelat en roll i det hela. Det speglas i hög grad av vilket känslomässigt bagage man får med sig från ens första familj. Livserfarenheterna spelar också stor roll, i vilken utsträckning man har kunnat bearbeta de kriser som man drabbats av, och sedan kunnat gå vidare från det. Det är viktigt att bekräfta att ens känslor är just ens egna och delas nödvändigtvis inte av andra. Moraliserande över andras känslor är meningslöst och ofta ganska kränkande, exempelvis "Så ska du väl inte känna!" (Wahlström, 2000)

Oavsett hur omständigheterna ser ut och hur förolämpad man kan känna sig så är det en själv som är ansvarig för de egna känslorna. *JAG-budskap* är det bästa sättet som dessa känslor kan uttryckas på. Man uttrycker då känslorna tydligt och klart och sedan talar man om vad man önskar. Ett *DU-budskap* lägger både ansvaret för händelserna och ens egna känslor på den andre parten. Detta skuldbeläggande leder oftast till att personen går i försvar och parterna ser inte längre varandra. Man får information genom att lyssna till vad andra säger. Aktivt lyssnandet innebär att man tar del av människans alla språk och är viktigt för att förstå andra människor. I konflikthantering spelar lyssnandet även en annan roll där man låter den andre få utlopp för känslor av ilska, rädsla, oro, förtvivlan, bitterhet och så vidare. Rykten kan spridas fort och förvrängas på vägen. Det är lätt att det man hör färgas av ens egna upplevelser eller känslor. Om man känner sig anklagad är det lätt att man avbryter för att ge ens egen version av händelsen. Det är lättare att se sakligt på problemet och närma sig en lösning när känslorna har fått komma ut och man upplever att de har tagits emot av någon. (Wahlström, 2000)

Konflikter på kulturell- och makronivå:

Konflikt är oundvikligt eftersom det finns grundläggande behov av att uttrycka sig i ett samhälle där det finns konkurrerande värderingar och intressen. Konflikt kan även vara nödvändigt då de kan vara en katalysator för sociala processer som stimulans, utmaningar, förändringar och framsteg. Syftet ska inte vara att avskaffa konflikter i sig, utan att ta tillvara dess sunda uttrycksmedel och för att få det under social kontroll, och istället motarbeta den destruktiva riktningen som en konflikt kan ta. (James, 1998).

Individens sociala identitet är i hög grad kopplat till egenskaperna hos de grupper som de identifierar sig med. Förväntningar, övertygelser, språk, metoder, ritualer, normer och värderingar som en grupps medlemmar har gemensamt definierar deras gemensamma kultur. Varje social grupp består i sin tur av egna subkulturer, och skillnader mellan dessa subkulturer kan också leda till missförstånd, stereotyper och fördomar som påverkar möjligheterna att framgångsrikt hantera konflikter. (Väyrynen, 1991). Kollektiva konflikter är ibland baserade på etniska, religiösa, språkliga och regionala skillnader, och ofta är dessa identiteter förvärvade vid födseln, där man i vissa fall får ett historiskt arv av fruktan, hat och misstro. Vissa identiteter kan dock uppnås av egna val och handlingar senare i livet. När man växer upp i en familj blir varje person *socialiserad* till att bilda någon form av kollektiv identitet, en socialt konstruerad identitet. Man blir dessutom socialiserad till flera identiteter utanför familjen, som släkt, religiös grupp, social klass, och medborgarskap i ett land eller område. (James, 1998). När det gäller att försöka att få ett slut på en konflikt är det viktigt att ha viss förståelse för de inblandade kulturerna. Sådan kunskap underlättar för en medlare att avgöra parternas önskemål och vad de är beredda att göra, eller inte göra. (Avruch, 2000).

I konflikter finns det rationellt och ickerationellt beteende. I *rationellt beteende överväger* man en rad möjliga åtgärder och de troliga konsekvenserna av dem. Man *utvärderar* sedan varje uppsättning konsekvenser, och *väljer* sedan åtgärden med de mest önskvärda konsekvenserna. Inom *ickerationellt beteende* handlar man ofta emot bättre vetande när man blir arg. Det är känslor som styr de flesta handlingar, där ilska tenderar att vara spontana och snabba och utan noggrannare övervägande. Att lösa konflikter är därför svårare och ett stort hinder när man arbetar med ickerationellt beteende och starka känslor. Ibland kan en konflikt börja rationellt för att sedan urarta till att vara ickerationellt. Exempel på detta kan vara en demonstration som har planerats på ett disciplinerat sätt för att kunna uttrycka sina åsikter, som sedan bryter ut i upplopp som drivs av hat i form av stenkastning och brinnande bilar, plundring eller till och med dödade. Det finns även konflikter som uppstår för att båda parter helt enkelt bara vill slåss, oavsett anledning. Konflikten i sig blir ändamålet, kanske för att släppa spänningar. (Bartos/ Wehr, 2002)

I de fall konflikter handlar om *omtvistade resurser* kan man klassificera in det i tre huvudkategorier: välstånd, makt och prestige. *Välstånd* kommer oftast i form av pengar och av markområden och är även källor till prestige och makt. Det finns människor som på grund av maktthunger till varje pris vill kunna få utöva *makt*, där de ibland kan hota sina grannar med väpnade insatser och de trycker ner inre motsättningar med kraft. Makten är ofta ojämnt fördelad, med de som bara har lite som vill ha mer, och de som har mycket som vill behålla det. Inom *prestige* eftersträvas anseende, respekt, eller aktning. Det förtjänas genom att belysa en grupps ideal.

Grupper som lever avskilt från varandra tenderar att utveckla olika kulturer och sin egna unika uppsättning av värderingar, speciellt om de sällan umgås över gränserna. Detta kan i vissa fall skapa *oförenliga värderingar* och orsakas av att både individer och grupper börjar värdera sig själva högre än vad andra gör. De känner att de inte uppskattas fullt ut av andra och att de inte får vad de förtjänar, vilket resulterar i att man behöver motivera varför man är

bättre än vad andra tror att man är. Kanske kommer grupper som riskerar att förlora sin identitet att kämpa.

Upptrappning kan ske även när de ursprungliga omständigheterna inte förändras. *Feedback* ökar ibland solidaritet i konflikter, som exempelvis då det rapporteras om motståndarens brutalitet så ökar det ilskan hos de konfliktblandade, och leder till att radikala grupper och en allt mer radikal ideologi kommer in i bilden. När det blir uppenbart att den egna sidan också begår brutala handlingar genomgår medlemmar psykologiska förändringar som motiverar dessa handlingar och ökar deltagandet. En konflikt kan även skapa feedback som leder till nedtrappning. När konflikten pågått under än längre tid frambringar den feedback som minskar både solidaritets- och resurskonflikt. Konfliktsolidariteten minskar eftersom många förlorar exempelvis välstånd eller familjemedlemmar. (Bartos/ Wehr, 2002)

En allt större uppmärksamhet ägnas åt eftervårdsprocesser och social återhämtning, och där *försoning* är den övergripande processen för social läkning. Återhämningsprocessen kan inledas efter att man nått en överenskommelse mellan parterna som uppfyller behoven hos alla berörda på både politisk och psykologisk nivå. När grovt våld har tillfogats och uthärdats kan arbetet med att behandla förbittring, hat och trauman från det förflutna vara en stor och skrämmande uppgift. Kraven på "rättvisa" aldrig kan tillfredställas helt. Men utan ett försök till ett försoningsarbete finns det risk för att den bitterhet som fortfarande finns kvar kommer att bryta ut igen i framtiden, och resultera i en ny våldscykel. Det är allt för lätt för en utomstående att tala om förlåtelse. Försoning kan ta generationer. (Francis, 2004)

4.3 Empowerment:

Senligt Payne är syftet med empowerment att hjälpa klienter att få makt över beslut och handlingar som rör deras egna liv. Man kan uppnå detta genom att minska de sociala eller personliga hinder som står i vägen från att utöva denna makt. Detta görs genom att flytta över omgivningens makt till klienterna och genom att stärka självförtroendet och den egna förmågan att använda makten. Genom *företräderskap* utförs en strävan att representera de maktlösa klienternas intressen i relation till mäktiga grupper och sociala strukturer. De används allt oftare i flera teorier som rör socialt arbete i samband med självbestämmande och öppenhet. Även inom utvecklingen av radikal och antirasistisk teoribildning har man använt sig av empowerment och företräderskap för att utföra konkreta handlingar inom detta perspektiv.

Inom en form av företräderskap kan man hålla gruppaktiviteter där personer träffas för att diskutera sin situation och använda sig av gruppens stöd för att presentera och beskriva sina egna svårigheter och önskemål i sitt sammanhang. Företräderskap lägger dessutom större vikt vid maktskillnader, klassfaktorer och förtryck som sidor av samhället som står i vägen för självförverkligandet, och som man måste betvinga på ett aktivt sätt.

Inom en aspekt av empowerment skapar man *livshistorier*, eller biografier, över en person för att på så sätt kunna analysera dennes erfarenheter och skapa förståelse av verkligheten på ett mer lättbegripligt sätt. Med hjälp av biografier kan man aktualisera flera olika idéer och teorier och den skapar ett sammanhang, möjliggör en förståelse, och bidrar till en identifiering av de faktorer som hindrar personer från att agera. Utforskandet en biografi stärker möjligheterna att förändra personens framtida agerande i olika situationer.

Empowerment kräver att man tar ställning till vems kunskap som är viktig. En fokus bör tas på lokal kunskap, framförallt den som klienterna kan ge. Empowerment innehåller element som går ut på att en starkare *jagbild* och ökat självförtroende. Man tillskriver sig en kritisk förmåga att handla gentemot omgivningen och att man utvecklar resurser på ett personligt och kollektivt plan så att de kan användas i sociala och politiska auktioner.

En *kognitiv* och *humanistisk* form av empowerment bygger på egenkontroll, personligt ansvar och självförverkligande och lägger vikt vid att klienterna ska bli medvetna om och bygga på kompetens och starka sidor.

Totalt oberoende är inget som eftersträvas. Alla är i viss mån beroende av andra människor. När klienter engageras i en omvandlingsprocess som går från beroende till oberoende kan det göras i ett nätverk som tillhandahåller socialt stöd. Klienter kan via dialog, i en tillitsfull situation tillsammans med genuina människor, engagera sig i en praxis där man handlar gentemot och uppleva den verklighet som blir följderna av deras handlingar. Praxis blir på det sättet en *reflexiv* verksamhet. (Payne, 2002)

5 Metod:

I metoddelen tar jag upp arbetsprocessen bakom uppsatsens genomförande där jag förklarar resans gång - från själva sökandet av adekvata material och källor till själva utförandet av intervjuerna och eftertankar och överväganden. Detta inkluderar avgränsningar, analysmetoder, validitet, reliabilitet och etiska överväganden.

5.1 Datainsamling av litteratur:

Mina förkunskaper om själva Nordirlandkonflikten gav mig en bra uppfattning om vad det var som jag skulle söka efter. Jag sökte bland annat upp några böcker som jag redan hade läst, men som jag behövde kunna hänvisa till på ett korrekt sätt, samt för källhänvisningens skull. En del litteratur hade jag redan i min ägo. Men jag behövde fortfarande bredda kunskapen avsevärt med ytterligare litteratur inför datainsamlingen. Detta för att kunna få en större överblick om ämnet, inklusive material om tidigare forskning som har gjorts om ungdomar och ungdomsarbete på Nordirland. För att hitta material till teoridelen använde jag mig till en början av olika översiktsverk som exempelvis uppslagsverk, fackordböcker och handböcker, och gick vidare därifrån. Jag använde mig även av gammal kurslitteratur.

Böcker fann jag även via internetbokhandlar, kommunala bibliotek och universitetsbiblioteken i Göteborg. Jag använde mig av sökmotorerna Google för de kommunala biblioteken och Gunda och Illumina för universitetsbiblioteken. Det fanns även användbara data som hade lagts ut på olika sajter på internet som jag hittade via internet sökningar. Sökorden som användes vid de olika söktillfällena (både litteratur och internetsajter) har varit ”*Northern Ireland, Nordirland, Belfast, youth, ungdom, peace, fred, conflict, konflikt, conflict theory, konfliktteori, youth work och ungdomsarbete*. Jag använde dessa ord antingen enskilt eller i olika kombinationer tillsammans. Det blev ofta en slags *snöbollseffekt* där jag gick vidare och undersökte andra länkar på de olika sajterna. I referensdatabaser fann jag referenser till artiklar, böcker, kapitel ur böcker, avhandlingar, rapporter, samt elektroniska källor på Internet. En del material fann jag via tips och hänvisningar från andra personer. Jag sållade sedan ut och införskaffade den litteratur som jag ansåg vara mest användbar. Jag ansåg dock att det var viktigt att litteraturen skulle vara så objektiv som möjligt, och/eller kunde beskriva situationerna från båda sidor.

Efter att jag kom hem från Belfast har jag under efterarbetets gång införskaffat mer data via internet, som oftast var i referens till det som sades vid intervjuerna – såsom information om organisationer, teorier, personer, historik, och fakta om geografiska områdena, men även för att hitta ytterligare information om fritidsgårdarna som jag antingen inte hann få fram vid intervjutillfällena, eller för att dubbelkolla delar av informationen som jag fick (inkluderat saker som stavningar).

För att hålla mig uppdaterad av händelserna på Nordirland har jag läst tidningsartiklar – innan, under tiden, och efter min vistelse där. Både i tryckt pappersform och på internet.

5.2. Dattainsamling från organisationer, personer och egna observationer:

För att kunna förstå alla dessa omständigheter ansåg jag att en *kvalitativ metod* var en nödvändighet. Dessutom levandegör det problemet och folk kan sätta sig in i problemet bättre. Därtill kan enskilda personer komma till tals och ge sin syn på det hela. Jag använde olika tillvägagångssätt för att finna organisationer och personer.

Till en början blev jag av en arbetskollega rekommenderad om ett par lärare på en institution på Göteborgs Universitet som kunde tänkas känna till några bra organisationer. Jag skrev email till dessa, som i sin tur vidarebefordrade det till personer de kände. Jag blev tillslut hänvisad till en person på Nordirland som sades vara mycket kunnig om området och som dessutom hade en Internetsajt. Från den sajten hittade jag fler länkar. På samma sätt som jag hittade litteratur på Internet fann jag även olika organisationer som på olika nivåer arbetade med fredsprocessen i Nordirland. Jag kontaktade dessa via email och beskrev vad mitt mål var och frågade om specifika grupper eller personer som jag kunde kontakta för att hitta min målgrupp. Jag hänvisades vidare till jag tillslut fann de rätta personerna. Dessa kontaktades via email eller telefonsamtal.

Jag planerade att använda mig av *empiriska* observationer där jag skulle besöka de olika områdena och organisationerna och undersöka interaktionerna mellan de olika grupperna, och de aktiviteter och metoder som användes för brobyggandet mellan ledare och ungdomar. Med hjälp av egna direktobservationer skulle jag kunna vara på plats och med egna ögon göra iakttagelser. Det skulle ge mig en bra överblick över olika processer och procedurer. De empiriska observationerna blev dock mer begränsade och inte i den utsträckning som jag hade hoppats på. Jag fick exempelvis inte själv på plats bevittna några program eller möten där brobygggararbetet med ungdomarna utfördes. Men jag besökte dock ungdomsgårdarna och träffade både ungdomsarbetare och ungdomar i den miljön. Andra observationer och empiri som jag gjorde på plats var när jag även gick omkring i de olika områdena runt om i Belfast och bland annat såg väggmålningar och pratade med folk på gatan. (Esaiasson, 2004). Jag ville använda mig av ett *abduktivt arbetssätt* i upplägget av forskningen. Det abduktiva arbetssättet är en kombination av det *induktiva*, där jag genom empirinära metoder varit den studerande aktören, och det *deduktiva*, där jag använde mig av flera teoretiska perspektiv i min forskning. Jag ville alltså kunna pendla mellan emperi och teori. (Larsson, 2008)

5.3. Intervjumetod:

Jag ville utföra *djupintervjuer* för att förstå deras tankebanor och de olika sambanden kring deras livssituation och bakgrund. Dessa skulle dessutom hjälpa mig att bättre förstå hur brobyggandet utförs och dess verkan, och hur effektivt det har varit. Här blev det mycket av *snöbollsmetoden*, vilket innebär att man ber en lämplig person föreslå någon annan i dennes sociala nätverk (Larsson, 2008). Jag försökte strukturera intervjun genom att ställa korta och tydliga frågor som gjorde det möjligt att ge rika beskrivningar. Jag hade med mig en lista med frågor som jag använde mig av på intervjuerna. Detta för att vara säker på att jag kunde få med vissa nyckelfrågor. Jag ställde frågorna enligt denna lista, men var flexibel och anpassade mig till dem som intervjuades, detta på grund av att intervjupersonen kanske i ett utförligt svar även besvarade frågor som jag skulle ställa senare. Jag ville dessutom ha öppna underfrågor så att jag spontant kunde fördjupa mig i deras svar, speciellt om de tog upp oväntade och intressanta ämnen. I stort sätt använde jag mig av den *allmänna intervjuguiden*. (Larsson, 2008) Jag strök senare en del frågor som jag ansåg vara mindre viktiga. Dessutom hade jag med mindre viktiga frågor mot slutet som jag kunde slopa på grund av tidsbrist. Jag använde mig ibland av pauser i samtalet eftersom det gav de intervjuade gott om tid att associera och reflektera, och där de själva kunde bryta tystnaden med betydelsefull

information. (Kvale, 2008) Jag använde mig av den *informella konversationsintervjun* när jag först mötte upp med ungdomsledarna och fick en rundvandring av verksamheten eller området. För det gav mig en stor flexibilitet att ställa spontana frågor beroende på mina observationer och saker som de tog upp. Så jag lät samtalen löpa fritt. Jag anser att även att de spontana samtalen som jag hade med ”folk på gatan” kan betraktas som informella konversationsintervjuer. (Larsson, 2008) Men man kan även säga att den information som jag erhöll kom naturligt från dem kom från en *mellanmänsklig situation* som frambringades genom samspelet med dem. (Kvale, 1997).

Användandet av en bandspelare var nödvändig för de flesta intervjuerna, eftersom personerna oftast pratar snabbare än vad man hann med att anteckna. Bandspelaren gav mig även mer fria händer att koncentrera mig på intervjun. (Svenning, 2003) Det kändes dessutom nödvändigt eftersom datainsamlingen på så sätt kunde bli mer utförlig och korrekt. Detta var extra hjälpsamt eftersom jag ibland hade svårt att förstå den nordirländska dialekten. Detta innebar att jag då fick be dem repetera svaret, eller ställa *tolkande frågor* där jag i frågeform repeterade svaret för dem för att vara säker på att jag uppfattade rätt. Jag använde mig alltså av *feedback*, både verbalt och ickeverbalt för att klargöra saker och ting. Som helhet krävde intervjuerna att jag koncentrerade mig extra mycket. (Kvale, 1997)

Då jag genomförde intervjuerna med ungdomarna ville jag att de skulle känna att vi var på samma nivå, subjekt – subjekt. (Kvale, 1997). Jag var därför noga med att min attityd, beteende och tillvägagångssätt under intervjuerna så det reflekterade att vi var på samma nivå. Dessutom hade jag medvetet ”neutrala” färger eller symboler på kläderna under intervjuerna. Det vill säga inte ha på mig något som skulle kunna uppfatta tillhöra ”den motsatta sidan”, som grönt för katolikerna eller orange för protestanterna, eller några idrottslagströjor. Det kanske var överförsiktigt av mig, men jag ville ändå ta det säkra före det osäkra. Att intervjuerna utfördes i deras ”hemområde” (fritidsgårdarna) underlättade även mycket.

Intervjupersonerna informerades muntligt att intervjun var frivillig, konfidentiell och att de kunde avbryta intervjun om och när de ville. Jag nämnde också att endast jag skulle lyssna till banden under inspelningarna och att de var till för att underlätta och hjälpa mig i mitt arbete. Eftersom forskningsintervjun kan ses som ett komplicerat samspel mellan mig och de som intervjuades, så försökte jag vara uppmärksam på både det som sades och det som inte sades. Jag försökte dessutom visa empati gentemot de som intervjuades, och samtidigt förhålla mig neutral. Då jag intervjuade ungdomarna använde jag mig delvis av en *narrativ intervjuteknik*, då det genom historik hjälper mig att bättre förstå bakgrunden till personens åsikter, känslor och upplevelser. Kunskapen om det ger personen historiskt, kulturellt och socialt sammanhang. Det skapar även sammanhang mellan åtskilliga händelser, handlingar och fenomen. (Thomassen, 2007).

5.4. Urval och avgränsningar:

Ju mer jag grävde mig ner i ämnet, desto mer insåg jag hur komplext och omfattande ämnet var. Arbetet med ungdomarna i Nordirland sker på flera plan, och av flera organisationer. Därför beslöt jag mig för att begränsa mig till en gräsrotsnivå, och sedan begränsa mig ännu mer och fokusera på organisationer eller fritidsgårdar som arbetar med detta utanför skolan. Geografiskt begränsade jag mig till Belfast och inkluderade inte andra nordirländska städer. Urvalet av intervjuerna blev därmed på sätt och vis ett *extremt urval*, eftersom jag fokuserar på en grupp som är delaktiga i brobyggandet, och inte ”vem som helst på gatan.” Mer av ett extremt urval blir intervjuerna av de specifika personer som arbetar eller var lokala ungdomar på ungdomsgårdarna eller organisationerna. (Larsson, 2008) Jag ville dock

intervjua personer från olika geografiska områden i Belfast, både från gränsområdena och från ett mer etniskt homogent område längre bort från dessa. Jag ville dessutom ha representanter från båda sidorna, och om möjligt från båda könen för att få relevant mångsidighet i synen på det hela.

Från början var det tänkt att jag endast skulle intervjuva ett par ungdomar på varje ställe, och göra det enskilt, men efter att ha pratat med chefen på den katolska fritidsgården om det så beslöt jag mig för att istället intervjuva en grupp med ungdomar tillsammans. Han ansåg att de skulle vara öppnare i en grupp och prata mer, och inte vara fåordiga och säga vad de trodde att jag ville höra om jag intervjuade dem enskilt. De skulle känna sig tryggare med sina vänner runt omkring sig. Jag förlitade mig på hans omdöme eftersom han kände dessa ungdomar bättre än jag. Jag ansåg efteråt att en gruppintervju även hade andra fördelar då fler röster kunde komma till tals, och på så sätt få en bredare vy av åsikter. Jag använde mig av gruppintervju även på den protestantiska fritidsgården. Jag lyckades att få med båda könen och olika åldrar bland ungdomarna på båda ställena. Urvalet av vilka ungdomar som skulle medverka valdes vid båda tillfällena ut genom att ungdomsledarna bad några ungdomar som befann sig i närheten att komma med och medverka. Men jag förklarade allting för ungdomarna innan jag satte igång med gruppintervjun. Jag var noga med att de var av egen fri vilja. Samtliga valde att stanna kvar. Ungdomsledarna närvarade inte vid gruppintervjuerna, utan det var endast jag och ungdomarna. Tyvärr fick jag inte tillfälle att intervjuva eller träffa några ungdomar på den protestantiska organisationen i östra Belfast.

När jag utförde intervjuerna försökte jag använda mig av en *fenomenologiskt baserad meningskoncentrering*. När jag antecknade skrev jag oftast inte ner hela meningar, utan fokuserade på det viktigaste. Jag gick igenom mina anteckningar med ungdomarna efteråt för att vara säker på att jag fick med svaren korrekt. I efterhand lyssnade jag även igenom bandinspelningarna för att försöka få svaren så ordagrant som möjligt. Jag uppmärksammade och antecknade även ner ungdomarnas kroppsspråk, röstläge, och beteende för att kunna använda mig av det i analysen, och tolka deras svar. Jag analyserade sedan deras svar, både som helhet och enskilt, för att försöka bedöma helheten av svaren. Med det *fenomenologiska perspektivet* försökte jag även att försöka ha öppenhet för ungdomarnas upplevelser och deras egna perspektiv. (Kvale, 1997).

5.4. Analysmetod:

När jag sammanställde alla intervjuerna i skrift skrev jag först ner det mesta så ordagrant som möjligt. Jag översatte sedan dem till svenska, och tog under tiden bort otydligheter som exempelvis ofullständiga meningar. När jag analyserade intervjuerna använde jag mig av *ad-hoc* eftersom jag där kunde kombinera och växla fritt mellan olika strategier. I början använde jag mig av en *narrativ strukturering* av intervjuerna för att få en separat sammanhängande historia av varje intervju – i den ordningen intervjuerna gjordes och i den ordningen svaren gavs. Jag kände att det var en bra grund att utgå ifrån. Nästa steg var att använda *meningskoncentrering* för att göra vissa delar av intervjuerna kortare och mer sammanfattade. Resultaten av intervjuerna valde jag att presentera i form av *meningskategorisering*, där jag lade ihop intervjuerna från varje ställe och sedan kategoriserade dem ämnesvis bit för bit. Jag blandade in vissa *meningstolkningar* i form av intryck, men försökte att inte sätta allt för mycket värderingar i själva presentationsdelen. (Kvale, 1997) Det var viktigt att jag kunde vara objektiv i min analys och tolkning och att jag så mycket som möjligt kunde skilja mellan fakta och värderingar, och jag fokuserade på det *deskriptiva* (hur saker var), och inte *normativa* (hur jag tyckte att de borde vara). (Thomassen, 2007)

Slutsatsdelen är mer uppbyggt utifrån meningstolkningar där jag analyserar materialet utifrån ett *multidimensionellt synsätt* för att kunna förstå de olika sociala problemområdena. Man brukar känneteckna multidimensionell forskning av att man arbetar med flera metoder för att på detta sätt öka möjligheterna att fånga flera olika typer av dimensioner. För att få en helhetsbild är det viktigt att de olika forskningsätten hänger samman. På så sätt underlättas tolkningen. (Wikander, 2008) Eftersom jag använder mig av olika teorier i slutsatsen kommer jag vidare i analysen att använda jag mig av *teoritriangulering* för att ge olika synvinklar på problemet. Men även *tvärvetenskaplig triangulering* för att kunna se problemen på olika plan, som exempelvis sociologisk och psykologisk. (Larsson, 2005)

5.6 Etiska överväganden, validitet och reliabilitet:

Med *reliabilitet* anses inom *kvantitativ* forskning att resultaten är tillförlitliga vid upprepade mätningar, men även att mätverktygen är tillförlitliga (exempelvis att grundfrågorna är formulerade på samma sätt vid olika intervjutillfällen). (Larsson, 2008) Även om man skulle använda sig av samma grundfrågor när man gör *kvalitativa* intervjuer, där man har flera respondenter, så anser jag att det kanske är näst intill omöjligt att få exakt liknande svar vid upprepade mätningar. För det är så många faktorer som spelar in – där respondenters attityder och åsikter kan skilja sig åt beroende på var i Belfast man bor, sin livshistoria, hur mycket stöd och hjälp man får av omgivningen, utsatthet, självbild, ålder, öppenhet och många, många andra omständigheter. Även en enskild individs uppfattning kan ändras från den ena stunden till den andra. Reliabiliteten ligger i dessa fall mer i hur jag mer övergripande kan se generella likheter i bland annat tidigare forskning, och i användandet av teorier. Något som även inkluderar validitetsaspekten.

Angående validitet och reliabilitet i det hela, så insåg jag att det kunde finnas risk för *hawthorneffekten*, där de visade upp andra sidor av sig själva (där ”uppmärksamhet förbättrar”), eller en *måleffekt* där de visar upp ett ”bättre jag”. (Svenning, 2003) Men intrycket av mina observationer under intervjuerna och i min analys, gör att jag anser dem vara trovärdiga. Dessutom så försökte jag vara öppen och utgå från deras perspektiv. I och med att det är ett kvalitativt arbete är det svårt att validera hur sant en personlig upplevelse är, en eller dennes personliga åsikt. Att vissa svar ibland kunde kännas emotsägande tror jag kunde bero på komplexiteten i situationen och *mångtydigheten* och spegla motsägelserna i den värld de lever i, men det tar jag upp mer i slutsatsdelen. (Kvale, 2008). Däremot kan man kanske se närmare och analysera trovärdigheten i planeringen, strukturen, uppbyggandet, insamlandet och hela processen runt arbetet. Med en *kritisk diskursanalys* är det viktigt att analysera vad det är som egentligen sägs, hur det sägs, men även vad som inte sägs. Genom att analysera en berättelse kan man få en fördjupad kunskap om personer och deras identitet. Att använda en berättelse som analysenhet betyder inte att man bara beskriver och återger vad som sägs i berättelsen. Det är utifrån innehållsanalyser och hur samtalet *semantiskt och syntaxiskt är strukturerat* som man använder som analysverktyg för att söka meningen och innebörden i en text. (Sjöblom, 2008)

Enligt forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning finns det fyra allmänna krav på forskningen som jag har försökt att följa: Informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. (Vetenskapsrådet, 2007). Jag klargjorde därför innan varje intervju att det var *frivilligt*, och att de kan avbryta den om och när de vill. Jag klargjorde att jag hade de intervjuades samtycke. Jag påpekade att jag har *tystnadsplikt* och att intervjun kommer att vara *konfidentiellt* där den intervjuades deltagande i studien kommer att vara anonymt i de fall där det är nödvändigt. Jag använder mig inte av några av intervjupersonernas namn i uppsatsen. (Kvale, 2008)

Jag vill kunna *verifiera sanningshalten* i arbetet så långt som möjligt, och samtidigt kunna vara kritisk och noggrann i min analys. Jag har även försökt att *aktualisera konsekvenserna* av den publicerade rapporten. (Kvale, 2008). Jag hade ett stort etiskt övervägande om fallet med en protestantisk flicka som berättade om hur paramilitärerna hade kommit till dörren till hennes hem och hotat att skjuta pappan eftersom hon hade en katolsk pojkvän. Det kändes ytterst viktigt att ha med det för att det beskrev hennes och ungdomarnas omständigheter och livssituation. Plus att det var en så pass allvarlig sak som behövdes förmedlas. Men jag oroades för om det på något sätt kunde riskera hennes säkerhet att ha med det. Men i och med att jag håller hennes identitet och ålder konfidentiellt, och eftersom den här uppsatsen är på svenska och ”släpps” i Sverige, ansåg jag det var okej. Jag fick även fundera över validitetshalten i det hon sade. Jag märkte inte någon speciell reaktion från resten av ungdomarna på att det skulle vara påhittat, och hennes tjejkompis var dessutom även delaktig i berättandet av situationen. Från den paramilitära sidan kunde jag dock inte avgöra om det var hot som man skulle kunna göra verklighet av eller om det ”endast” var skrämselfmetoder. Även ungdomsledarnas identitet är anonymt där jag har gett dem fiktiva namn i uppsatsen. Jag nämner inte heller namnen på fritidsgårdarna, även om det skulle kunna vara relativt lätt att lista ut vilka de är.

5.7. Utförandet av intervjuerna:

Den katolska fritidsgården:

I början fick jag en rundvisning av fritidsgården av en kvinnlig personal, som var trevlig och tillmötesgående. Under tiden ställde jag frågor som på så sätt blev en början till en *informell intervju*, där jag väntade med att anteckna tills vi satte oss ner efter rundvisningen. En mer formell intervju gjordes sedan med en bandspelare. Jag ställde även *tolkande frågor* innan för att vara säker på att jag fick med relevant information från rundvandringen i mina anteckningar. Intervjun utfördes i tv-rummet. Eftersom hon inte var huvudpersonen som skulle intervjuas så ställde jag bara en del grundläggande frågor om grannskapet och om verksamheten. Intervjun med huvudpersonen, Michael som var fritidsgårdens chef, ägde rum i ungdomscentrats provisoriska kontor sittandes lite avsides på soffor.

Jag återkom på kvällen och satt i fritidsgården och observerade i ett litet tag innan jag satte igång intervjun med ungdomarna. Den gjordes i ett separat rum med tio ungdomar som bestod av tre flickor och sju pojkar i åldrarna 13-18 år. Gruppen var lite större än planerat. Ett par stycken sade i stort sätt ingenting, men resten medverkade. Koncentrationen svävade ibland iväg hos några av ungdomarna och de började prata med varandra om andra saker, så man fick leda dem tillbaka till ämnet. Ibland med hjälp av de andra. Det skämtades en del och det var i allmänt en rätt lättsam stämning. Trots att flera var lätt distraherade så kände jag även ett visst engagemang i gruppen, och att de var uppriktiga.

Den protestantiska fritidsgården:

Jag tog mig dit en sen torsdagskväll. Innan intervjun fick jag en rundvandring i fritidsgården av Peter. På eget initiativ tog han mig sedan även på en rundtur i grannskapet i sin bil och berättade om området. Nya bostäder hade byggts i den protestantiska delen, men de lever fortfarande segregerade eftersom människor i området vill leva med sina egna. Själva intervjun ägde rum vid hans skrivbord på fritidsgårdens kontor. Det blev dock bara en inledande intervju som jag sedan skulle fortsätta på måndagen, för annars skulle jag inte hinna med att intervju ungdomar på fritidsgården innan jag skulle åka hem igen. Fritidsgården skulle inte öppna igen för ungdomarna förrän på måndagskvällen. Jag råkade även befinna mig där samtidigt som en radioreporter, som samtidigt höll på med att intervju ett par ungdomar på andra sidan rummet, så det var ganska mycket bakgrundsljud och liv. Men trots

att han stundtals höll på med annat, och trots de störande momenten som hände runtomkring, så var det mitt intryck att han besvarade mina frågor på ett uppriktigt sätt. Innan radioreportern begav sig av hade hon ett informellt samtal med Peter, och eftersom jag satt intill honom under tiden passade jag då på att anteckna några användbara kommentarer som han kom med. Intervjun med ungdomarna utfördes också på kontoret, fast på andra sidan. Denna gång var det inte lika mycket störningsmoment i bakgrunden eftersom vi hade rummet för oss själva. Till en början bestod gruppen av tre pojkar och två flickor i åldrarna 13-19 år. Under intervjuens gång kom det ytterligare ett par ungdomar som gick in och ut ur rummet, däribland en tjej som också ville vara med att besvarade några av frågorna. Ungdomarna var i allmänhet halvlugna, bortsett från de som gick in och ut under intervjun. Engagemanget varierade inom gruppen och de var ganska lätt distraherade. Jag fick intrycket av att det av någon anledning var en ”kallare” atmosfär i gruppen jämfört med den föregående gruppen på den katolska fritidsgården, men att även dessa ändå var uppriktiga i sina svar. Även om det fanns tecken på *mångtydighet* i svaren. Uppföljningsintervjun med Peter gjordes på måndagsmorgonen i köket till fritidsgården, sittandes på varsin stol intill ett litet bord. Det var endast han och jag denna gången. Han rökte en cigarett och drack sin kopp kaffe under tiden jag intervjuade honom. Utöver mina ursprungliga frågor hade jag även nya som var baserade på mitt förra besök, inklusive kommentarer som han hade sagt till radioreportern.

Protestantiska drop-in centrat:

Intervjun gjordes på en sen söndagskväll, dagen innan jag skulle åka hem. Jeff hade dessförinnan avbokat våra möten vid två tillfällen eftersom han hade så mycket att göra. Detta var sista chansen eftersom jag skulle åka hem dagen därpå och redan hade uppföljningsintervjun med Jeff bokad på förmiddagen. Han tog mig på en kort rundvandring runt lokalerna och visade deras verksamhet innan vi satte oss i ett mötesrum där vi var för oss själva. Han var väldigt öppen och tillmötesgående. Vi småpratade lite innan vi började intervjun, och jag bad honom att repetera det han berättade om sin verksamhet på band. Han gav mycket information och i detta fall så förlitade jag mig mer på bandspelare.

6 Resultat och analys:

6.1 Presentation av resultaten

Jag har fokuserat på två fritidsgårdar och ett drop-in centra som på olika sätt arbetar med ungdomar i olika delar av Belfast. Fritidsgårdarna består av ett som är katolskt och ett som är protestantiskt. Drop-in centrat är visserligen också protestantiskt men som arbetar med ungdomar från båda sidorna. Jag vill påpeka att dessa är mer som exempel och axplock på hur ungdomsarbete utförs i olika delar av Belfast. De är inte på något sätt representativa för alla fritidsgårdar inom sin folkgrupp eftersom det finns flera andra faktorer och omständigheter som spelar in i hur arbetet utförs. Jag har därför valt att presentera resultaten var för sig. Sammanlagt intervjuades fyra ungdomsarbetare och två ungdomsgrupper. Övrig information i resultatdelen är sådant som tillhandahölls av ungdomsarbetarna såsom broschyrer eller tidningsutklipp, samt material som fanns på plats i form av posters eller liknande uppe på väggarna. Om inget annat anges, är all information inhämtat från intervjutillfällena. På engelska säger man ”youth club” eller ”youth centre”, och jag har valt att använda mig av termen ”fritidsgård” (och inte ”ungdomsgård”) på svenska eftersom jag ansåg det var mer passande.

Resultaten från varje organisation är uppdelade i följande kategorier:

- områdets bakgrund och historik
- Miljöbeskrivning av fritidsgården/drop-in centra och presentation av intervjuerna.
- Resultat.
 - Verksamheten.
 - Ungdomarnas livssituation och attityder.
 - Arbete och program för ungdomarna, samt cross-communityarbete.
 - Framtidsbild och utmaningar i arbetet.

Förklaring av exempelvis teorier och organisationer används i fotnoterna.

6.2. Katolsk fritidsgård i Ballymurphy (västra Belfast):

6.2.1 Områdets bakgrund och historik:

Enligt den kvinnliga deltidsanställda bor det omkring 12'000 personer i stadsdelen om man slår samman Upper Springfield och Ballymurphy. 99 procent av befolkningen är katoliker. Området, som ligger i västra Belfast, ligger som nummer ett på fattigdomsskalan i Nordirland, och under 90-talet beskrevs det som ”det lägsta av det lägsta”. Själva Nordirland räknades dessutom tillsammans med det italienska Kalabrien som de två fattigaste provinserna i EG. Ett jobb var ett undantag där arbetslösheten låg på runt 80 procent, vilket tvingade många familjer till en balansakt på en minimal budget. Ballymurphy var en gång IRA:s starkaste fäste i Belfast, där det fanns fler volontärer än IRA kunde ta emot. Ett slumområde förvandlades till ett revolutionärt centrum. I början handlade livet i Ballymurphy mest om överlevnad, ett ställe där folk kom in och ut. Redan på 50-talet betraktades det som ett socialt avfallsområde med stor omsättning och helt opolitiska hyresgäster. Dåligt rykte, usla hus, hög arbetslöshet och skuldsättning var del av bilden. (Pettersson, 1994). Belfast största kyrkogård, City Cemetary ligger i Ballymurphy, där både katoliker och protestanter ligger begravda. På 20-talet började man bygga en mur under jord för att på ett symboliskt sätt skilja de protestantiska och de katolska kropparna från varandra, så att de inte ”tog sig över till andra sidan”. Projektet lades dock ner efter cirka 20 meter, men finns kvar än idag. Även om det endast är en kortare sträcka mur som byggdes under jord, så är det ett tecken på områdets arv.

6.2.2 Miljöbeskrivning:

Fritidsgården är beläget uppe på en höjd i västra Belfast och har stora rymliga lokaler. Väggarna är på både fram och baksida målade med laglig graffiti som ungdomarna själva har gjort, och bestod bland annat av olika antidrogbudskap – med texter som ”*Drugs are for muggs*”. Det fanns även en del väggmålningar inne i fritidsgården. På väggarna fanns det dessutom posters och affischer med motiverande budskap om konflikthantering och självförverkligande, samt ungdomscentrats policy och värdegrund. Det fanns en stor öppen yta med biljardbord, airhockeybord, pingisbord, samt läsk och godisautomater. Det fanns även ett anknytande tv-rum med soffor

6.2.3. Resultat:

Verksamheten:

Fritidsgården är finansierat av BELB – Belfast Education and Library Board (Belfast Utbildning och Biblioteksstyrelse), som står för byggkostnader, löner och de program som de har. De som arbetar på fritidsgården består av en heltidsanställd person, sex deltidsanställda, och tio volontärer som vanligtvis är mellan 16-30 år gamla. Volontärerna är oftast "seniormedlemmar" som själva har gått på fritidsgården då de var yngre och som nu fått sin utbildning via den. Det är de anställda själva som formar den typ av arbete som utförs där. I

böckerna finns det runt 500 ungdomar. Vissa kvällar är det cirka 100 som kommer till fritidsgården, och andra kvällar kan det vara 50. När det gäller könsfördelningen bland ungdomarna är det förmodligen fler pojkar än flickor som kommer till fritidsgården, runt 60-40, men man är inte säkra på varför. Flickor verkar komma och gå oftare.

Öppettiderna är: Juniorer (8-11) M, O, F 16-19. Seniorer (11-18) M-T 19-22 och F-L 19-01. Fritidsgården är öppen för ungdomar upp till 25 års ålder, men vanligtvis är de inte äldre än 18 år gamla. Fritidsgården är del i *Crossing the bridges-projektet*³ som är finansierat av *IFT*⁴ (International Fund for Ireland). I projektet ingår 8 ungdomsgrupper spridda över Belfast, 4 protestantiska och 4 katolska. Som del i projektet delas grupperna upp parvis där en katolsk och en protestant grupp arbetar tillsammans. Man har ett intensivt program där grupperna bland annat gör diverse aktiviteter tillsammans och tar itu frågor.

Ungdomarnas livssituation och attityder:

Ungdomarna är uppvuxna i ett område där arbetslösheten numer ligger på 70 procent. Enligt ungdomsarbetarna är antisocialt beteende i området ett stort problem, och är en konsekvens av social utslagning och stor fattigdom orsakat av försummelse i familjerna och av institutionell försummelse från regeringen. Av den anledningen tenderar ungdomarna som kommer till fritidsgården att vara mycket fattiga. Chefen Michael på fritidsgården anser att alla ungdomarna är lätta att arbeta med och uttryckte:

"De är de bästa ungarna i världen. De är mycket ärliga ungar. De är tacksamma ungar. De är mycket underbara och omsorgsfulla sorten av ungar. De är riktigt, riktigt bra, verkligen bra ungar. De har väldigt, väldigt begränsade möjligheter, och väldigt, väldigt begränsade typer av resurser. Men de är de bästa ungarna i världen, och vi arbetar med ungdomar från sju till tjugo, och de är både pojkar och flickor, katoliker och protestanter. De kommer från överallt, med och utan funktionshinder, men de är väldigt, väldigt bra ungar."

Ett tag var det mycket stökigt, och det fanns även mycket droger i området. Nu finns det väldigt lite sekteristiskt våld, men väldigt mycket internt våld där ungdomar är mycket våldsamma mot varandra. Att det skulle finnas "nöjesvåld" bekräftades av några av ungdomarna. Samtliga ungdomar som jag pratade med var uppvuxna i området och även om det ibland kunde vara tråkigt så tyckte samtliga om att bo i området. Gå på bio, göra resor, vara fritidsgården och att spela fotboll nämndes som nöjen som de hade. Enligt den kvinnliga deltidsanställda verkade ungdomarna vara mer öppna än de äldre och oftast undra vad det egentligen är man bråkar om. Men att ha bestående vänskap över gränserna kan ändå vara komplicerat för ungdomarna. Michael berättade att en del av dem har det, även på fritiden, men det är inte vanligt - vanligt nog för deras organisation, men inte för samhället i sig. Ungdomarna berättade för mig att om man har protestantiska vänner så är det svårt att umgås och man besöker inte varandra privat. De känner sig otrygga att besöka varandra i varandras områden, och fritidsgården blir då en säker plats att träffas på. De umgås och besöker varandra endast genom de aktiviteter som anordnas via fritidsgården. Den äldsta killen i gruppen påpekade dock att han fortfarande träffar vänner från tidigare verksamhet och pratar med dem på internet. Några av ungdomarna berättade om hur de fann stöd av sina föräldrar

³ Crossing the bridges – målet är att förena ungdomar från traditionellt kompromisslösa republikanska och lojalistiska områden, där syftet med projektet är att ge ungdomar den information och de kunskaper som krävs för att ge dem möjlighet att aktivt delta i fredsskapandet, både i deras egna samhällen och mellan den sekteristiska klyftan. (www.youthcom.org)

⁴ IFI - är en internationell organisation som inrättades av de irländska och brittiska regeringen 1986 med mål att främja ekonomiska och sociala framsteg och att uppmuntra till kontakt, dialog och försoning mellan unionister och nationalisterna över hela Irland. Prioriteringarna inkluderar försoning på gräsrotsnivå och cross-community projekt, och att försöka ta itu med de bakomliggande orsakerna till fattigdom i de mest eftersatta. (www.irishpressreleases.ie)

för vänskapen med protestanterna och att föräldrarna var glada för dem eftersom de själva inte haft möjlighet till det på grund av oroligheterna.

När jag frågar ungdomarna om någon av dem skulle kunna tänka sig att ha en relation med någon på den protestantiska sidan börjar stora delar av gruppen att skratta. En av de yngre pojkarna berättar att han har en protestantisk flickvän som han träffade på kursgården. Eftersom han är under 18 är det svårt med transporter och promenader så han möter henne vid City Centre. En annan av pojkarna nämnde att ett förhållande med en protestantisk flicka inte skulle besvära honom, *"It wouldn't bother me."* Resten kände likadant, bortsett från den yngsta flickan i gruppen. Några ungdomar pekade ut henne och sade att hon inte skulle det, så jag frågade henne om det. Hon svarade *"definitivt inte"* eftersom hon kände att hon inte skulle klara av det. Olika potentiella problem togs upp av ett par av ungdomarna när det gällde att gifta sig med någon från den protestantiska sidan. Problemen kunde vara att behöva välja om barnen ska vara katolik eller protestant, namngivning (eftersom vissa namn är typiskt "katolska" eller "protestantiska"), olika attityder och bekymmer över var man ska bo. På boendefrågan anmärkte en av flickorna *"Men du kan leva i ett integrerat område!"*

De största orsakerna till våldet och tvisterna är enligt några av ungdomarna att vissa människors förflutna hade del i det, och att berättelser överfördes från föräldrar till barn. Vad de baserar sin åsikt om protestanterna på varierade. En av killarna nämnde berättelser från andra människor. En av flickorna sade att det berodde på hur de behandlar en. På hur deras åsikter om protestanterna har förändrats med tiden svarade en av flickorna: *"Jag brukade tänka att de var dåliga människor, men efter att ha gått i en integrerad skola insåg jag att alla är lika."* Den äldste killen svarade att hans föräldrar brukade säga att de är si och så, men efter att ha deltagit i programmen på fritidgården så fick det honom att ändra sin åsikt. En flicka nämner att några av dem är dåliga, men att de flesta av dem är bra. Jag riktade sedan frågan till en av de andra pojkarna, som svarade att han inte visste mycket om protestanterna när han var ung, och att de är *"samma som oss"*. Därefter riktade jag frågan till samma flicka som var negativt inställning till ett förhållande med en protestant, och hon svarade: *"Jag vet inte, de är precis som oss."* En av pojkarna frågade henne om hon någonsin hade deltagit i en grupp (som anordnats av fritidsgården), och det hade hon inte.

När det gäller vad de ansåg behövs göras i brobyggandet mellan katolska och protestantiska ungdomar, sade en av killarna att man skulle göra fler grupper och arbeta mer mellan fritidsgårdarna, och besöka varandras områden. Alla ansåg att det inte var tillräckligt med *cross-community* arbete (Jag frågare alla i gruppen för att se om de som var tysta höll med det som sades). En kille nämnde att katoliker och protestanter skulle bo i samma områden. På vad man kunde göra på individbasis nämnde den äldste killen att man kan prata med fler människor på Internet. Fritidsgården var också en bra bas.

Bland personerna som ungdomarna såg upp till var den amerikanske presidenten Barack Obama, som nämndes av båda könen. Han var en stor inspiration och gör att man lyssnar tyckte en av flickorna. *"Obama var en bra kille."* En pojke nämner Steve Gerrard, en engelsk fotbollsspelare som spelar för Liverpool. Bobby Sands nämndes också, som var en känd republikansk aktivist som dog i en uppmärksammas hungerstrejk i ett fängelse 1981. Jag frågade om St Patrick's Day och vad det betydde för dem. En av flickorna tyckte att det var bättre när hon var 10 för då var det längre parader och massvis med folk. En av killarna tyckte att det var mer underhållning förr. Några av ungdomarna var inte allt för exalterade över det hela och det var mestadels en ledig dag från skolan. Oranienparaden ansågs vara annorlunda jämfört med andra parader och de tyckte inte om den, och kände att man bara var ute efter bråk. Den äldste killen nämner att det brukade vara så att katoliker bar Celticströjor och protestanter bar Rangerströjor, men det har förändrats en del och han berättar att han har katolska vänner som är Rangersupportrar.

Ungdomarna ansåg att gruppträckets påverkan i allmänhet var en stor sak, och att det andra gjorde ville man också göra. Jag hann tyvärr inte spinna vidare och gå in djupare på ämnet.

Arbete och program för ungdomarna, samt cross-communityarbete:

På fritidsgården har ungdomsarbetet en betoning på social och personlig utveckling, och Michael har synsättet att han arbetar för ungdomar och med ungdomar. Han ser också ungdomarna som sin arbetsgivare. På fritidsgården är man intresserad av att generera ungdomars möjligheter att bli mer produktiva i samhället och för fram *det sociala-, kulturella och det ekonomiska kapitalet*.⁵

Den allra större delen av arbetet med ungdomarna utförs i små grupper. I de aktiviteter som görs i ett brobyggande ändamål arbetar man på olika nivåer. Dessa innefattar förberedelsenivå, kontaktnivå, och fredsbyggande nivå. *Förberedelsenivån* handlar om den egna kulturen och hur de ser på sig själva, sin identitet och sitt samhälle. *Kontaktnivån* är relationsnivåhantering med andra samhällen och man ser på deras kulturer och traditioner, bakgrund och identitet. Den sista är den *fredsskapande* eller *försonande nivå*, som handlar om hur de arbetar och lever tillsammans i framtiden. Man använder sig av det man anser är viktigt att föra fram till ungdomarna så att de kan utforska sig själva och nå en bättre självkänedom, som innefattar flera typer av program, teorier och övningar. Däribland några *NLP - Neuro Lingvistisk Program*, och en del *EDI - Equity and Diversity and Interdependence*⁶ och en av de personer som man använder sig av är *Carl Rogers*⁷, som var en teoretiker och en psykolog. Det som Michael anser vara den viktigaste teorin i det brobyggande arbetet är *Circle of Courage*.⁸ Han förklarar att om man kan förändra en person åt gången så kan man förändra världen. Det är viktigt att människor förändras för sin egen skull, då kommer konfliktlösningen att sedan följa efter. Ett annat exempel på de åtskilliga konfliktlösningstekniker man använder är en övning där man använder sig av kommunikations- och lyssningsförmåga och kroppsspråk, och handlar om att ungdomarna lär sig att förstå den terminologi och om de ord som de använder, och att de kan vara stötande.

⁵ Socialt-, kulturellt och ekonomiskt kapital: - olika *kapitalbegrepp* där det *sociala kapitalet* syftar på socialt kontaktnät som kan vara av stor vikt för ens möjligheter i livet. *Kulturellt kapital* avser tillgången till den legitima kulturen, skolsystemet och den högre utbildningen. *Ekonomiskt kapital* syftar på innehav och kontroll av ekonomiska tillgångar i vanlig mening. De som har tillgång till alla dessa kapitalformer erbjuds naturligtvis helt andra möjligheter i livet än de som saknar dem (Jönsson m.fl., 1993).

⁶ NLP - innefattar en rad psykofysiologiska metoder för kommunikation och förändring av en persons känslor, tankar, fysiologiska processer och beteenden. Det kan beskrivas som granskningen av den subjektivt upplevda verklighetens struktur, och en samling metoder för effektiv kommunikation och förändring. En grundprincip lyder: "Om det du gör inte fungerar - gör något annat!" (www.alternativmedicin.se)
EDI - innebär att ungdomsorganisationer arbetar på att uppmärksamma de enskilda ungdomar som kommer till dem och erbjuda relationer där de ges sin plats (eget kapital), värderar deras erfarenheter, bakgrund och förmågor (mångfald) och stödjer dem att lära av, snarare än att undvika sina möten med omvärlden (ömsesidigt beroende). (www.jedini.com)

⁷ Carl Rogers var en inflytelserik amerikansk psykolog och en av grundarna av den humanistiska inställningen till psykologi, och anses även vara en av grundarna av psykoterapisk forskning. Den personcentrerade metoden, som var hans egna unika angreppssätt för att förstå personlighet och mänskliga relationer, fann en bred tillämpning inom olika områden som psykoterapi och rådgivning (klientcentrerad terapi), utbildning (studentinriktade lärande), organisationer och andra gruppformer. Sina sista år ägnade Rogers åt att tillämpa sina teorier i områden med nationella sociala konflikter. Han reste världen över för att uppnå detta - Däribland Belfast där han förde samman inflytelserika protestanter och katoliker. (www.wikipedia.org)

⁸ Circle of Courage - Är en av mängder av modeller som används för att förklara varför människor gör som de gör, och hur man ska behandla andra och utbilda studenter, speciellt de med emotionella och beteendeproblem. Den är bland annat utvecklad på hur siouxindianernas kunde se på livet (<http://maxweber.hunter.cuny.edu>)

Michael anser att den viktigaste faktorn för en lösning på problemen och för brobyggande är förtroende (trust):

”Förtroende är nyckeln till allt. Ärlighet och respekt. Även när du inte håller med någon, eller om du inte gillar någon, eller om du inte gillar deras politik, så kan man åtminstone respektera dem, och allt borde bli bra.”

Den protestantiska gruppen som man för tillfället samarbetar med är lokaliserad i östra Belfast. 12 barn från varje sida umgås med varandra på deras gemensamma aktiviteter. De väljs ut genom att man informerar om vilka projekt som pågår och de ungdomar som är intresserade kan då skriva ner sina namn. Fokus ligger på 13-15 åringar av båda könen men de kan vara äldre. De besöker varandras grupper och samhällen och deltar i olika aktiviteter, och lär sig om varandras kulturer. En del protestanter hade exempelvis aldrig sett Gaelisk fotboll, som är en sport som i stort sett bara spelas bland katolikerna på Nordirland, och som är en av nationalsporterna i republiken Irland. De katolska ungdomarna hade i sin tur besökt Oranienordermuseet som innehåller memorabilia över saker som är protestantiska och som de anser tillhöra det protestantiska arvet. Andra exempel på aktiviteter som grupperna utför tillsammans är att man tar itu med frågor som "flaggor och symboler" (flags and emblems) där man sätter upp andras flaggor och emblem och diskuterar deras betydelse för dem och där båda sidor är med och diskuterar. Alldeles nyligen hade de båda grupperna även mött upp och haft en speciell stund där man diskuterade dödsskjutningarna av två soldater och en polis veckan innan. Ungdomsarbetarna tog upp det med ungdomarna och frågade dem om hur de kände angående det som hade hänt och om de kände att det påverkade dem på något sätt och hur det skulle påverka att de möttes tillsammans igen, och sådana saker. Båda sidor fick prata om sina känslor. De tyckte att det som hade hänt var tråkigt. De var eniga och ville inte se onödiga dödsfall igen och att saker och ting skulle gå tillbaka till hur det har varit och blomma upp igen. De två grupperna träffas för övrigt en gång i veckan i ett sådant här sammanhang. Ibland turas man om var man träffas, men protestanterna har egentligen inte en ungdomsgård utan mer av ett litet drop-in center, så blir det mer att man kommer över till det katolska fritidsgården. Man brukar träffas på tisdagar. Man har program där åldersgrupperna är tillsammans och man erbjuder bland annat tränings- och ledarskapskurser tillsammans.

Fritidsgården arbetar även med flera olika projekt och evenemang i mycket större grupper. Exempelvis hade man förra sommaren samlat ihop över 1000 ungdomar och anordnat en kyrkogårdsuppremsning av City Cemetery. Kyrkogården hade tidigare använts av ungdomar som ett ställe där de drack alkohol och tog droger. Det fanns även vandalism och skändelse av gravar och gravstenar som orsakade ilska och smärta bland släktingar och i samhället generellt. (fritidsgårdens nu nedlagda hemsida). En webbplats skapades över att låta människorna i östra Belfast veta att de kan besöka gravarna som tillhörde deras nära och kära och som de inte har besökt på 30-35 år på grund av rädsla för att komma över till det katolska området på grund av det som har skrivits i media. Fritidsgården gjorde rent kyrkogården innan protestanterna kom på besök. Andra stora evenemang är ungdomskonferenser där ungdomar träffas och diskuterar olika frågor som är av betydelse för dem. Dessa innefattar alla åtta grupperna i Crossing the Bridges - projektet. De hålls en eller två gånger per år och varar i två timmar. En konferens hade hållits i King's Hall, men man har även hållit konferenser på deras fritidsgård. Vid jul hade man en konferens där hundratals ungdomar deltog i, samt ett "alla hjärtans dag-disco". Dessa aktiviteter är mestadels fredliga. Man har även lägerverksamhet.

När man arbetar med ungdomarna har man inte en färdig lösning för dem. Michael förklarar: *"De måste göra det själva. Vi kan inte göra det åt dem. Det är deras process. Det är deras liv."* Ungdomarna måste komma till slutsatsen om vad det är som de behöver göra. *"Ja, de måste äga processen."* Visserligen försöker man hjälpa till, men det sker i deras tempo och det görs med ungdomarnas intresse. *"Vid slutet av dagen, Jan, gör vi inte det här för vår egen agenda. Vi gör det på ungdomarnas villkor. Om de unga inte är intresserade av det, då gör vi inte det."*

Fritidsgården är öppen för alla, och de arbetar med alla. Michael säger:

"Vi arbetar med den bra ungen. Vi arbetar med ungen som har exkluderats, och vi arbetar med den unge kriminelle. Vi arbetar med varje unge, vi arbetar med dem alla. Vi bryr oss inte. Grejen med fritidsgården är att de måste vilja komma. Ingen tvingas att komma hit. Den minut som de tvingas att komma hit förändras det. Du vet, måste vilja komma hit."

Michael förklarar att de ungdomar som kommer in till deras community-relationsprogram är med i årtal. De kommer inte bara in för några veckor eller några månader och sedan lämnar igen. På fritidsgården är detta ett ständigt pågående arbete. Det är en del av det man gör. Samhällsrelationsarbetet handlar inte bara om att arbeta med protestantiska ungdomar, det handlar också om att arbeta med sitt eget samhälle, med de äldre, eller med de unga. De måste äga det här samhället. De måste vara en del av det egna samhället.

Åtta av de tio ungdomarna som deltog i gruppintervjun hade deltagit i någon typ av program på fritidsgården, och de kände att det hade varit en bra erfarenhet. De var i stort sett positiva till de program som erbjöds på fritidsgården. *"Det är det bästa som har hänt mig"* sade en av killarna. Dessförinnan brukade han vara uttråkad hela tiden. Något som kunde förbättras enligt den äldste pojken var att man borde ha mer program. En av flickorna ville göra saker med en större variation av protestantiska personer.

Framtidsbild och utmaningar i arbetet:

Michael anser att den största utmaningen och det största problemet i det brobyggande arbetet är bristen på kontakt. För oavsett vad man gör så går ungdomarna efter interaktionen tillbaka till sina egna samhällen som i stort sett bara består av den egna religionen.

Han anser att man har varit framgångsrika genom åren i sitt arbete, även inom brobyggandet. Det finns handlingar som har gjorts av olika organisationer som har bevisat framgångar. Man är inte riktigt inne på att säga att man har lyckats, eller att man har misslyckats.

"I slutändan är det vi gör att hjälpa den unga personen på en resa. Om den unga personen är framgångsrik och förändrar sig själva på ett positivt sätt, då har resan varit framgångsrik för dem. Det är inte min sak att bedöma ... vad den unga personen är, eller inte är. Du vet, det skulle vara fel av mig att göra den sortens bedömning.."

Hur han känner att behoven hos ungdomarna i området uppfylls är genom att ungdomarna berättar om det har uppfyllts. Genom deras övervakning och utvärdering ser de förändringar som bevisar detta. Han anser dock att man behöver mer resurser. Man behöver mer personal, fler byggnader, och fler program, samt att man måste vara ett blandat samhälle. Man behöver tänka på det som en process. Man behöver förstå att detta är ett samhälle och ett land i omvandling. Det är ett land som går från något som alltid har varit känt och går mot något som man inte känner till. Så det finns en rädsla kring förändring. Det finns rädsla för övergången, och det finns all denna misstro att en grupp får mer makt och kontroll än den andra. Man försöker fortfarande sträva och rusa åt vad man anser är fred. Men man försonar sig inte med sitt förflutna.

Michael tror inte att våldsamheterna kommer att blomma upp igen. Vissa kommer att försöka men folk är trötta på det nu och vill inte ha det längre. Han ansåg att pojkarna och flickorna var mycket lika i sina attityder på fritidsgården. Något som bekräftades då jag pratade med

ungdomarna. Mördarna från den gångna veckans dåd ansågs dessutom vara tokar och förrädare. Ungdomarna diskuterade IRA sinsemellan och var väldigt negativa gentemot utbrytargrupperna från IRA. När de skulle svara på hur de kände inför framtiden i allmänhet så påpekade en av tjejerna att hon var positiv inför framtiden.

Om man ville att man skulle ha segregerade områden eller om man skulle ha uppblandade områden sade ungdomarna att de inte skulle ha något emot att protestanter flyttade in, så länge det var säkert och inte skedde på ett orättvist sätt.

6.3 Protestantisk fritidsgård i Upper Ardoyne (norra Belfast):

6.3.1 Områdets bakgrund och historik:

Upper Ardoynes protestantiska områden består av fyra mindre fickor/samhällen som till stora delar ligger omringat av katolska områden. Det bor över 1000 protestanter i området.

Holy Cross dispyten: I september 2001 var området i medias brännpunkt runt omkring i världen där det visades bilder på upprörda och skräckslagna barn som var omringade av poliser med kravallsköldar och där arga folkmassor som gapade glåpord efter dem när de försökte gå upp för gatan på väg till Holy Cross lägre grundskola. Katolska flickor i åldrarna 4-12 fick inte bara glåpord kastade efter sig, men även stenar då de passerade det protestantiska området. Lojalistiska protester uppstod efter anklagelser om att nationalisterna hade använt skolrutten som en täckmantel för att orsaka skada eller trakasserier i deras community. I sin tur hävdade föräldrarna att protesterna var ett intrång i föräldrarnas och barnens rättigheter att gå till skolan den väg de hade valt att göra. Det fanns visserligen en annan väg som ledde till skolans baksida, men den var längre.

De olika omständigheterna som ledde fram till dispyten har debatterats, men det hade dessförinnan hänt en rad saker som byggdes upp allt mer, och oroligheter och bråk spred sig sedan i områdena runtomkring en tid efter. Världens uppmärksamhet skiftade dock i samband med 11:e septemberattackerna i USA. Det finns fortfarande många som är bittra över hur man framställdes i media och dispyten har slagit hårt ”propagandamässigt”, speciellt för invånarna i Upper Ardoyne (www.bbc.co.uk/www.wikipedia.org). Historiken till Holy Cross dispyten går som sagt mycket djupare och är mer komplicerad än det som nämns här och poängen är inte att välja sida eller komma till slutsatser om dispyten i sig, utan istället för att fram omständigheter som påverkar människorna och ungdomarna i Ardoyne idag.

6.3.2 Miljöbeskrivning av den protestantiska fritidsgården:

Fritidsgården låg i ett nybyggt och modernt hus i änden av en gata i norra Belfast. Lokalerna inuti var nya och fräscha med vita väggar, och man hade datorer, dataspel, gammaldags arkadspel, biljardbord, kök, kiosk, dvd-filmer, storskärms-tv, och en jukebox. Fritidsgården och dess utrymmen var mycket mindre än den katolska. På kontorets vägg hängde bland annat ett Bibelcitat från Jakob 3:18 (James 3:18): ”*Peacemakers who sow in peace raise a harvest of righteousness*”, samt ett par tidningsutklipp från lokaltidningen med artiklar som gjorts om ungdomsgårdens arbete.

6.3.3 resultat:

Verksamheten:

Peter som är chef på fritidsgården är även grundare av den och har hållit på med det i 8 år. Det är en plats där ungdomar kan komma in och spela, titta på TV, spela biljard, lyssna på musik, spela dart och så vidare. De program som erbjuds ungdomarna är beroende av finansieringen. Finansieringen får de via staten. De har öppet fyra dagar i veckan, måndag - torsdag, kl 18-21. Det finns ingen avlönad personal där, utan de som arbetar där är istället åtta volontärer av båda könen, och det är Peter som bestämmer och formar det arbete som sker på fritidsgården.

Det är ungefär 40 ungdomar som går till fritidsgården. Man arbetar med *North Belfast Interface Steering*⁹ - en cross-community grupp som består av både protestantiska och katolska grupper.

Ungdomarnas livssituation och attityder:

Området som ungdomarna bor i har problem med arbetslöshet, bostäder och psykisk ohälsa. Det finns även mycket alkohol- och drogproblem i området. Det är dock bara en liten minoritet av deras ungdomar som är beroende av droger och där man ser de långsiktiga effekterna på dem. Alkoholen är mer av en helggrej för ungdomarna. Under veckan använder de sig av fritidsgården eftersom det är en plats tillgänglig att gå till, men fredagar och lördagar är partykvällar där de gör sitt.

I och med Holy Cross tvisten skedde en enorm ökning av mental ohälsa i området där många människor som var delaktiga har medicinerats för dåliga nerver, depression och liknande saker. Det fanns även en mental ohälsa bland ungdomar. Problemen har aldrig riktigt behandlats ordentligt. Man har inte de faciliteter i området som krävs för att kunna hantera dessa frågor och människorna i området är rädda och känner sig otrygga över att gå till katolska områden där flera av dessa tjänster erbjuds. På grund av detta går de miste om professionell hjälp. Självordsfrekvensen i området är också hög, och Peter berättade om två vänner runt 30-40 årsålder som nyligen som hängt sig själva, med ett par dagars mellanrum, och en äldre 65-årig vän till Peter hade tagit sitt liv i en park i närheten. Ungdomarna som jag talade med brukar inte heller gå djupt in i de katolska områdena eftersom de känner att det finns en risk i att göra det. De känner sig väldigt otrygga och brukar istället stanna vid gränsen. Det finns dock gator som gränsar till båda samhällena som båda sidorna använder.

Det anti-sociala beteende är inte ett så stort problem i området. Paramilitärerna spelar fortfarande en stor roll i att bevara freden inom detta samhälle. De pratar med ungdomarna och försöker få dem att inte delta i anti-socialt beteende. Av de protestantiska paramilitärerna är det speciellt UDA som alltid har varit den som har kontrollerat lokalt. Paramilitärerna har fungerat som en slags samhällspolis. De tar hand om människor när de tillfrågas, exempelvis om det skulle vara en ung pojke eller flicka. Men de har slutat att straffa folk. Folk känner dem och på grund av deras inflytande så lyssnar man på vad de säger. Enligt vad han hade hört var det statistiskt sätt är väldigt, väldigt låg kriminaliteten i deras område. Det sker inga inbrott, inga bilstölder, och ingen buskörning ("joyriding").

Jag berättade för Peter om mitt intryck om att det fanns en skillnad i attityder, åsikter och syn på konflikten beroende på var man bodde, även om man exempelvis var protestanter med samma sociala bakgrund. Han instämde, och ansåg att det är uppenbart att attityder och åsikter kommer att skilja sig åt beroende på var man bor. En ungdom som bor halvvägs upp i Bangor Road som är en väg i östra Belfast där alla är protestanter "*miles and miles*" runtomkring, hanterar inte samma frågor som de ungdomar som bor i de gränsområdena. I gränsområdena kan varje dag vara en kamp när man promenerar längs gatorna och kan bli hotade, så det är en helt annan miljö som de lever i.

⁹ North Belfast Interface Steering - bildades för att utbyta information och god praxis när det gäller gränsområdesarbete. Gruppen består av ett antal community- och lagstadgade organisationer, inklusive Belfasts stadsfullmäktige. Under de senaste åren har man stött en lång rad lokala grupper i hela norra Belfast i utvecklandet av sommarprogram som syftar till att avleda unga människor från antisocialt beteende under sommarmånaderna. (www.belfastcity.gov.uk)

I attitydskillnader mellan pojkar och flickor gällande det brobyggande arbetet tenderar flickorna i området vara mer mot att vara involverade, berättade Peter. Pojkarna har deltagit villigt i att utveckla program på fritidsgården, men flickorna verkar av någon anledning helt enkelt inte vara intresserade. Han pratar dock inte mycket med flickorna där, och det finns ingen större mängd av dem där. Han påpekar att det räcker med en person för att hålla alla andra tillbaka. Han syftar då speciellt på en ung flicka på fritidsgården som är mycket bitter och är lite av en bråkstake, och resten av flickorna följer henne. Hon bestämmer vad flickorna ska göra och hon är väldigt sekteristiskt i sin attityd. Hon är lite av en översittare mot de andra tjejerna också.

Ungdomarna säger att de baserar sina åsikter om katolikerna på saker som rykten (slabber) och sina erfarenheter. En av flickorna tycker att några av dem är grisar, och några av dem är "dead on" (vänner). Generellt sett verkade inte ungdomarna ha någonting emot att ha katolska vänner (och enligt dem inte heller deras föräldrar). Ett par av ungdomarna hade katolska vänner (för en av pojkarna var de dock i Skottland). Samtidigt tycktes de ändå även ha en negativ attityd mot katoliker som en helhet, något som kändes emotsägande. För när jag frågade dem vad de anser behövs göras i brobyggande mellan katoliker och protestanter så nämnde ungdomar från båda könen att man skulle skicka katolikerna till Irland. "*Send the Irish back to Ireland*" sade en av pojkarna. Angående de dubbla budskapen svarade Peter: "*Tja, det har förbättrats mycket de senaste åren, och vi har främjat cross-community.*" Men i händelser som med dödsskjutningarna som hände nyligen är det som att ta fram den björn som sover ("old sleeping Jack that lies within") och deras attityder börjar bli sekteristiska igen och man kallar varandra namn och sådant. De har lite av ett sammanbrott och det påverkar relationerna på grund av det som hände (dödsskjutningarna). Men man är långt borta från blod och sådant eftersom man är 13 år in i fredsprocessen, och det som oroar honom mest är att många ungdomar som han arbetar med är runt 13 till 16 år gamla. De har aldrig upplevt konflikten men ändå bråkar de och deras attityder är sekteristiska. Det finns fortfarande mycket hat och bitterhet inom dem mot de andra samhällena. Det oroar honom något eftersom dessa ungar är fortfarande vänliga men som har burit en emotionell last med dem på grund av konflikten. Den enda interaktionen som sker mellan de båda grupperna i området är genom de program som anordnas via fritidsgården. Annars har de ingen lust. Många av ungdomarna på fritidsgården har dessutom varit inblandade i gatubråk.

Peter känner samtidigt att de ungdomar han arbetar med på fritidsgården är bra ungdomar att arbeta med, och att många av dem ändå inte hakar upp sig på paramilitärer eller på sekterism. Dessa ungdomar är mer intresserade av att lyssna på musik, kläder, stil, fickpengar, helger. De är mer intresserade av vad ungdomskulturen gör snarare än miljön som de lever i. Det är inte en stor sak för dem (sekterism). De går bara på. Han tror att ungarna är mycket tåliga till vad som händer runt omkring dem.

Då ungdomarna tillfrågades om de kunde tänka sig att ha en relation med någon från andra sidan, så svarade pojkarna nej eftersom det ansågs vara för riskfyllt. De var oroliga för att bli slagna av katolikerna och av de paramilitära grupperna i området. Flickorna däremot berättade att de har haft relationer med katoliker innan. En av dem berättade hur UDA:s paramilitärer hade kommit till dörren till hennes hus och hotat att skjuta hennes pappa för att hon var tillsammans med en katolsk pojke. En av de andra flickorna hade ett hemligt förhållande med sin katolske pojkvän, som hon nu inte är inte längre har en relation med.

I allmänhet trodde inte ungdomarna att det fanns en risk för att våldet skulle blomma upp igen. Men när de tillfrågades om hur de såg på framtiden så ansåg ingen att det vore en bra idé att riva fredsmuren, och en av killarna sade att då skulle det bli krig. En av pojkarna nämnde också att man borde ha polis 24 timmar om dygnet, sju dagar i veckan. ("*Police 24/7*").

På frågan om de ville ha segregerade kvarter sade en av pojkarna ja, men resten svarade nej. Pojken poängterade att det kommer att ske våld om man lever integrerade. När jag frågade ungdomarna om vad de trodde var de största orsakerna till stridigheterna mellan grupperna, blev de alla tysta och såg väldigt frågande ut. Sedan nämndes det att det var på grund av religion, och att folk inte gillade dem eftersom de är protestanter. De är uppfostrade på det sättet. De flesta av ungdomarna ville dock ha fred mellan katoliker och protestanter, men en av pojkarna påpekade samtidigt ”*Inte så länge IRA finns omkring*”.

St Patrick's Day är inte viktig för ungdomarna eftersom det är en ”katolsk” helgdag. Det är mer som en ledig dag. Däremot var oranienparaden något som firades av de flesta tillfrågade ungdomar. Samtliga såg sig själva som nordirländare och INTE som irländare. På frågan om folk de såg upp till nämnde en av pojkarna den portugisiska fotbollsspelaren Ronaldo, som vid tillfället spelade för Manchester United.

Arbete och program för ungdomarna, samt cross-communityarbete:

De typer av övningar, program och teorier som används innefattar humörbaserade frågor (temper based), hur man ska hantera sekterism och antisocialt beteende, och visa respekt för varandra och varandras kultur och traditioner. Detta görs i grupper på 14-16 ungdomar. Under några av de program som man utför har man handledare (facilitator) som kommer och framför programmet. De antecknar ungdomarnas synpunkter och rapporterar dem sedan. Detta görs i en diskussionsform runt fyra gånger per år. En av pojkarna tyckte att de program och aktiviteter som erbjöds på fritidsgården var ”*allright*”. En av flickorna tyckte att det var för lite för flickorna och att var något som kunde bli bättre. Anledningen till att de går till fritidsgården var att det inte finns något annat att göra för dem.

De drogproblem som finns har man försökt att bearbeta genom att undervisa flera olika sorters antidrog- och medvetandehöjande program. Men eftersom de inte kan hindra dem helt och hållet så det handlar om val, deras val. När det handlar om att lösa eller hantera problem så låter man ungdomarna arbeta på det själva. Ungdomarna har sitt egna ungdomsråd och de hjälper till med att planera program och vad de vill ha. De beslutar och hanterar sina egna straff när någon går för långt och bryter mot reglerna på fritidsgården.

Under helgen jag befann mig i Belfast hade man en fritidsaktivitet ute på ett läger tillsammans med en närliggande katolsk cross-communitygrupp som man har arbetat med i två år. På lägret arbetade man bland annat med *empowerment* och *förtroendeskapande*. Man gjorde även flera utomhusaktiviteter som bland annat klättervägg, repklättringskurs och fotboll. Det huvudsakliga syftet med denna aktivitet var mer för att hålla ihop grupperna och för att få ungdomarna att arbeta tillsammans. Man träffas varannan månad med cross-communitygruppen och diskuterar frågor som är viktiga att ta itu med, såsom antisocialt beteende. Ungdomarna lär sig även om ansvar, att vara proaktiva, och om cross-communityfrågor.

Ibland åker man till andra länder där de får lära sig om konflikthantering, och om deras egen identitet. På anslagstavlan ovanför Peters skrivbord satt det två utklipp ur en lokaltidning som handlade om dessa resor, som jag fick kopierade till mig. En artikel var från början av 2008 och hade skrivits av en 16-årig katolsk pojke som ingick i samarbetet och som deltog i en resa till Belgien. Där fick ungdomarna lära sig om de uppoffringar som båda samhällena hade gjort i 1:a världskriget. I artikeln berättade pojken om resans framgång och hur den hade påverkat både honom och de andra deltagarna positivt. Man hade lärt sig mycket om sig själva och skapat vänskap över communityna. Något som han inte trodde var möjligt innan han blev involverad i cross-communitygruppen. Den andra artikeln var skriven senare samma år och var en intervju med Peter och hans samarbetspartner på den katolska fritidsgården, som båda

har varit hjärnorna bakom dessa resor. I den artikeln tog man upp att man planerade en resa till Polen där man bland annat skulle besöka Auschwitz. Det togs även upp att man har haft olika sorters lägerverksamhet med ungdomar från båda fritidsgårdarna, och att de ungdomar som man hade riktat in sig på var de som har varit aktiva vid gränsområdena. Det nämndes också att det hade bevisats att dessa program har reducerat våldet avsevärt vid gränsområdena, på båda sidor. (North Belfast News, 2008-03-29/ 2008-07-26)

Framtidsbild och utmaningar i arbetet:

Peter har fått massor av vänner bland katolikerna och han vill visa att människorna i de katolska områdena är till 90 procent samma som dem, och att man kan leva i fred och samexistera med dem.

Man kan inte göra cross-community arbete om det inte är av rätt skäl. Människorna i området vill inte att bråket ska fortsätta. Enligt honom är atmosfären mellan folkgrupperna *"bra, inte jättebra, men bra"*. Anledningen till varför människor fortfarande väljer att leva åtskilda är på det sätt på vilket de har uppfostrats, de hade ett stamtänkande (tribalised) och känner sig mer trygga med sina egna. Bristen på resurser har varit ett problem. Det är ett arbetarklassområde och hans största utmaningar i arbetet är just att det finns mycket social-, bostads-, hälso- och utbildningsbehov, samt låg självkänsla, försakelse och att det dessutom fortfarande finns bitterhet.

Jag frågade honom om han trodde att det var fredsmuren som höll saker samman och om våldet skulle blomma upp igen om man rev den. Han svarade med att *"Bra grannar ...bra stängsel gör bra grannar."* (*"Good neighbours ...good fences make good neighbours."*) Det hade nyligen funnits prat om att riva fredsmuren, men den typen av prat kommer från grupper som bor i bostadsområden där det inte finns någon fredsmur. Visserligen arbetar man mot att fredsmuren ska rivas, men innan det sker bör man försöka riva barriärerna i människors mentalitet först innan man kan riva de fysiska barriärerna. *"Om man försöker sätta vagnen framför hästen..."*. Om man river murarna först så kommer det att blomma upp igen. Kanske är man inte redo för det, frågar sig Peter. Ganska nyligen byggde man fortfarande fredsmurar mellan samhällen, så det är uppenbarligen fortfarande ett problem. Peter anser att utbildning är nyckeln till allt när det gäller brobyggande.

Det finns även viss möjlighet att konflikten kan blomma upp igen beroende på de människor som motsätter sig fredsprocessen och vad de ska göra härnäst. Då den gångna veckan visade på att de är kapabla. Det beror egentligen bara på hur bestämda de är och vart det leder. Utbrytargrupper ur IRA pratar om att bilda en grupp tillsammans, och om så skulle vara fallet, så skulle tre svaga organisationer kunna bygga sig upp till en stark organisation, och det skulle ge anledning till oro.

Peter anser att det är svårt att verkligen kunna mäta resultatet av arbetet på fritidsgården genom åren, eftersom man är där för ungdomarna. Man är som en pappa och en mamma för dem. Kanske längre fram kan man se exemplen på vad man har åstadkommit. När han först öppnade fritidsgården för 8 år sedan, var de som då var 13 eller 14 år gamla nu 21 eller 22 och hade egna familjer och egna hem. När de kommer över och pratar med honom när de är i vuxen ålder kommer de att vara mer öppna. Det är kanske först då som man kan börjar se resultat - när de pratar om den goda tiden som de hade med honom för kanske sex eller sju år sedan. Han tror att det inflytande som han har haft på dem kanske har fått dem att stanna upp och tänka sig för innan de är på väg att göra något dumt, eller kanske är det en konversation eller en workshop de haft som påverkat dem. Men egentligen är man bara där som en tillhandahållare (provider) för dem. De har någonstans att ta vägen och man får dem att komma ut ur huset.

Peter ser en framtid där brobyggandet mellan katoliker och protestanter kommer att fortsätta. Det äkta fredsarbetet kommer att fortsätta eftersom det finns en hel del hårt arbete som lagts in på det, och barnen utvecklar sina egna relationer. Hans son till exempel har deltagit i sina första cross-communitygrupper, och där håller de kontakten med varandra och umgås av egen fri vilja och på egna initiativ. Så det har varit en bra indikator för Peter på det positiva arbetet med den gruppen av ungdomar. Men det är ett arbete där oavsett hur bra det går, så kan en incident stoppa det hela - En dålig händelse ute på gatan där någon mördas, en bomb som sprängs, eller något liknande drastiskt händer, kan bara dra tillbaks det hela och stoppa det.

”Men arbetet måste fortsätta. Det måste fortsätta. Vi alla lever här och alla vi måste lära sig att dela utrymmen. Jag tror att vi behöver lära oss att samexistera med varandra. /.../ Man behöver nödvändigtvis inte förälska sig i varandra men man kan lära sig att leva tillsammans.”

6.4 Protestantisk drop-in center i North Castlereagh (östra Belfast):

6.4.1 Områdets bakgrund och historik:

Östra Belfast är till den allra största delen protestantiskt, och har inte områden som är uppdelade på samma sätt som i resterande del av staden. Men en bit bort från drop-in centrat ligger Short Strand, som är en liten katolsk enklav intill floden Lagan som går igenom staden.

6.4.2 Miljöbeskrivning av centrat:

Centrat var inklämt i ett traditionsenligt brittiskt tegelradhus. Man hade tre eller fyra våningar med flera rum i olika storlekar. Eftersom det inte var en traditionell fritidsgård, utan mer av drop-in center så var inredningen mer enkel med endast ett fåtal bilder på väggarna.

6.4.3 Resultat:

Verksamheten:

Jeff är anställd av BCRC¹⁰ (Belfast Conflict Resolution Consortium), vars uppdrag är att bygga partnerskap och att genom engagemang och samtal föra ihop katoliker och protestanter. Han är själv en före detta fånge och avtjänade fängelse för trakasseribrott, och har även varit en före detta lojalistisk kombattant. BCRC består av före detta kombattanter och både lojalistiska och republikanska ex-fångar som samlas tillsammans i en enhet för att samarbeta. Den här filialen är ett av ett flera runtomkring Belfast, och är en protestantisk grupp i den östra delen av staden, som han dessutom är representant för. Det har nio personer som arbetar där som är lojalister på gräsrotsnivå. Man har en uppsökande verksamhet och arbetar både med protestanter och sina katolska grannar i Short Strand området. Man är statligt finansierade av DSD - Department for Social Development (det nordirländska departementet för social utveckling).

Ungdomarnas livssituation och attityder:

Jeff förklarar att det är sociala frågor som det handlar om nu, och att man tillsammans kan tillämpa att det är den enda vägen framåt. De har dock upptäckt att det finns element inom båda samhällena som inte ville ha en fredsprocess, men de är lyckligtvis en mycket liten minoritet. Man kommer ändå att ta fredsprocessen framåt, och att de som vill ha det på det sättet är i majoritet. Det är ett huvudsakligen protestantiskt område, men ungefär 150 meter

¹⁰ BCRC – projektet uppfördes 2007 och man arbetar med att bygga upp cross-communitysamarbete på gräsrotsnivå, med den största fokuset på att förebygga våldsbrott i gränsområdena. Man försöker arbeta med en ömsesidig problemlösning på de gemensamma problemen, där man delar med sig av information och den bästa praxisen. Detta innefattar bland annat att man främjar konfliktlösningsfärdigheter, lokal ledarskapsförmågor, demokratisk delaktighet och försoningsansträngningar. (www.seupb.eu)

längre upp ligger gränsområdet till Short Strand med fredsmuren och fredslinjen som skiljer dem åt. De flesta oroligheterna som de lokala lojalistiska ungdomarna är involverade i, är i oroligheter runt detta gränsområde, och är något som sker nästan varje kväll enligt Jeff. Katoliker och protestanter kämpar fortfarande mot varandra, och det är bara ungdomar som är indragna. De attackerar människor hela tiden, även oskyldiga personer som råkar passera. En del av anledningarna till upploppen i gränsområdena har att göra med att ungdomarna gör det för nöjes skull (*“recreational rioting”*). Men som det har antytts så finns det fortfarande element av sektarism. Ungdomarna på båda sidor textar varandra på sina mobiler och arrangerar tider för att möta varandra vid gränsområdena och börjar sedan slåss med varandra. Jeff trodde att det hade bevisats att ungdomar som bor i och kring gränsområdena inte är de som slåss. Det är ungdomar från förorterna som kommer ner till gränsområdena och orsakar problemen. Det har exempelvis bevisats att de från ”Short Strand” egentligen kommer från södra Belfast, från områden som exempelvis The Markets och Andersonstown. Det sker på båda sidor. Han nämner att det finns en skillnad i tänkandet i över- och medelklassområden. *”Som vanligt är det i synnerhet, liksom i alla andra konflikter i världen, alltid gräsrötterna, arbetarklassmänniskorna, som får bära bördan, av konflikten, av kriget.”*

Arbete och program för ungdomarna, samt cross-communityarbete:

Arbetet handlar mycket om att bygga broar och att bygga partnerskap mellan de olika samhällena. Man erbjuder diverse program, principer och projekt för ungdomarna i sitt arbete. Under speciella kvällar möts man med en grupp från Short Strand och en annan grupp från Falls Road (som också är katolskt) och det kan bli sex lojalister och sex republikaner som kommer dit till huset. Ungdomarna diskuterar till exempel ämnen som deras kulturer, såsom hur det är att vara katolik, varför man är katolik och varför känner stolthet över det, och vice versa om hur det är att vara protestant. Man planerar att ta sig till Short Strand och titta på deras väggmålningar och se vad historien bakom dem är. Sedan kommer de över för att se på väggmålningar i östra Belfast ur ett lojalistiskt perspektiv. Det handlar om att respektera, inte om att man kommer överens eller inte. Jeff tror att man bygger denna respekt i ungdomen och hoppas att det tar dem framåt mot framtida fred.

Följande kväll ska man ha möte med en grupp på 12 unga pojkar från området och åka till Falls Community Council på Falls Road, där temat handlar om musik. Man anordnar en kurs i hur man gör en CD samt hur man lär sig att utföra DJ-arbete och använda datoriserade instrument. Både de och den lokala katolska gruppen i Falls Road kommer att närvara. På tisdagskvällen ska man träffa ungdomar från en protestantisk grupp i lägre grundskolan (primary school), och en katolsk lägre grundskola i Short Strand. Två grupper av barn håller på med ett projekt där de arbetar med att få sätta upp ett stort pussel på fredsmuren (se bilaga). De två grupperna träffades i november förra året. Verket finns på Albertbridge Road på staketdelen av skiljelinjen. De två konstnärerna som ligger bakom verket är Danny Devanny, en republikansk ex-fånge, och Mark Irvine, son till en lojalistisk paramilitär politiker. De har båda barn i lokala ungdomsgrupper eller forum. De samlade ungdomarna tillsammans och designade pusslet baserat på hur barnen såg varandra. Man gick till Belfast centrum och till en fotostudio där för att ta foton. Ungdomarna bestämde sig för att de ville ta bilder på varandra. De tog sedan bilderna från varje ”religiösa” grupp och jämförde. De såg likadana ut och man kunde inte se vilken grupp man tillhörde. Det enda som kunde särskilja dem var egentligen religionen. Båda sidorna uttryckte att muren borde rivas och att de borde mötas. Ett annat cross-community program som de arbetar med innefattar att man vill utföra väggmålningar och låta ungdomarna designa dem. I ett projekt ska de måla över en del av de gamla väggmålningarna och måla nya som har att göra med stadens arv och bakgrund, som exempelvis Titanic, författaren CS Lewis, fotbollsspelaren George Best och andra saker som bygger på nordirländsk kultur och kulturarv. Man erbjuder även träning för ungdomarna inom

konflikthantering, konfliktlösningsarbete, förhandlingsförmåga, självförtroendeuppbyggande (confidence building skills), postkonfliktsituationer och alla de övningsfrågor som anses viktiga.

Man är även engagerade i mänskliga rättigheter, något som enligt Jeff aldrig tidigare har pratats om i det protestantiskt lojalistiska områdena, men som nu görs via detta communityhus. De försöker att på gräsrotsnivå få de lokala lojalistiska människorna i östra Belfast att börja tänka på frågor som rör mänskliga rättigheter, och börja tänka på sociala frågor. Det är något de aldrig har gjort, förmodligen delvis på grund av konflikten. När kriget pågick fanns det ingen tid att tänka på utbildning eller arbete i allmänhet. Eftersom det fanns ett krig att utkämpa fick alla de sociala frågorna i viss mån skjutas undan. Sedan 1994, då vapenvilan på sätt och vis först utfärdades, förstod det protestantiska samhället fortfarande inte sina rättigheter inom sociala frågor. *”Men genom hus som detta försöker vi föra fram det budskapet, att de faktiskt behöver börja tänka på de sociala frågorna i livet och att konflikt nu är ett minne blott.”*

Framtidsbild och utmaningar i arbetet:

”Medan alla de dåliga sakerna rapporteras på TV, så pågår fortfarande fredsarbetet. /.../ Medierna förmedlar inte framstegen i fredsbyggande och program och projekt som pågår. På TV visar de bara de dåliga sakerna, striderna och dödandet, men de bra sakerna kommer aldrig i media.”

Jeff anser att den viktigaste faktorn i brobyggandet mellan katolska och protestantiska ungdomar är att det måste finnas en ärlighet och det måste finnas en öppenhet från båda samhällena, och det måste finnas en vilja. Viljan att ha fred måste även komma från de äldre, de före detta kombattanterna och de före detta fångarna. De måste ta tag och berätta för de yngre människorna att de senaste 30 åren av konflikt inte har gått framåt i några politiska frågor. Konflikten har befunnit sig i ett dödläge i 30 år. Det har inte gått tillbaka, och det har inte gått framåt, det har bara stannat, och i 30 års tid har människor dödat varandra. Detta budskap måste föras fram till ungdomarna, och han tror att det är något man måste göra genom skolan. Det måste börja i grundskolan, om kulturer; *”Vi har muslimer, vi har protestanter, vi har katoliker. Vi har alla dessa meningsskiljaktigheter.”* Man kan tro på det man vill vara, och man kanske inte håller med andras religioner eller delar deras uppfattningar, principer och värden, men man måste ändå respektera dessa kulturer. Det är ett budskap som man måste få igenom till den yngre publiken. Det måste komma från personer som var inblandade i åren av konflikt, men även säkerhetsstyrkorna. RUC-officerarna behöver undervisa sina soldater, för de behöver också bli undervisade och nå ut till de unga. Allt detta måste subventioneras av regeringen. Regeringen behöver också gå ut och prata med ungdomarna. Man behöver även göra besök på fängelser för att utbilda dem anser Jeff.

Den största utmaningen i brobyggprocessen för Jeff var när han först blev engagerad i samhällsarbete med BCRC. Han kände inte riktigt några katoliker och visste inte riktigt vad deras kultur handlade om. Han kände bara till lite historiska saker som militära slag där protestanterna vann över katolikerna. - *”Men jag visste inte någonting om republikanerna och varför människor var republikaner. /.../ Det var en barriär för mig att bryta ner.”* Han fick ta steget och fråga om deras kultur; fråga dem varför de vill vara republikaner och lyssna på dem förklara varför. Sedan fick han berätta för dem om varför han är protestant och vad hans kultur som protestant innebar, och hans historia som en protestant. Något som de behövde respektera. Under processen blev han förvånad över hur mycket republikanerna lyssnade och ville veta om hans religion och om att vara protestant. När de började prata om att vara en republikan så respekterade han det i sin tur också, och det var ett stort steg för honom.

Det finns stora utmaningar i arbetet bland ungdomarna. Några av dem bryr sig helt enkelt inte om vad som har hänt under de senaste 30 åren. Han finner att i vissa fall när personalen börjar berätta om den gångna konflikten så bryr de sig inte egentligen om det, och säger att det aldrig skulle hända igen. Det finns andra ungdomar där när man börjar förklara om konflikten så blir de fascinerade, men inte på grund av fred och varför det inte bör vara en konflikt, utan är mer intresserade av att lyssna till hur människor dog exempelvis. Det är dock en liten del, men det finns fortfarande där. Jeff bedömer att majoriteten av ungdomarna i de protestantiska områdena inte skulle vilja se en upprepning av konflikten. Ungdomar behöver förstå vad kriget handlar om. De flesta ungdomar bryr sig inte om den.

Ungdomar från ett lojalistiskt protestantiska perspektiv lärde sig aldrig om irländsk historia i skolan eftersom det aldrig har varit en del i deras läroplan. Därför vet de ingenting om det. Vad det handlar om nu är att få ungdomar att respektera deras irländska historia eftersom de har en rätt till det.

6.5 Slutsatser:

Överblick över verksamheterna:

Alla tre organisationerna hade det som gemensamt att man ville erbjuda ungdomarna en plats att kunna gå till och vara ett ställe där de kunde utvecklas på flera plan. De ville alla även se att mer resurser gavs till arbetet. Utöver den vanliga verksamheten erbjöd man även brobyggande arbete och man hade regelbundet samarbete med grupper från det andra communityt. Utöver det fanns det skillnader i hur de olika programmen och aktiviteterna utförde, och hur ofta. Detta hade att göra med en rad faktorer och förutsättningar:

- Vilka finansiärer och samarbetspartners man har. Vilken idé eller filosofi ligger bakom? Hur mycket pengar får man in?
- Det geografiska läget. Befinner man sig nära ett gränsområde har man oftast en helt annan problematik än om man i ett etniskt homogent område långt från dessa gränsområden. Detta är fallet oavsett om det är katolskt eller protestantiskt. I gränsområdena lever våldet och bitterheten vidare på ett annat sätt och är mer närvarande.
- Den lokala praxisen på fritidsgården och vad de beslutar för att göra. Resurser i form av utbildad personal.
- Intresse och engagemang bland ungdomarna. Antal ungdomar i området.

Socialkonstruktionistiskt perspektiv på livssituationen och konflikten:

Enligt socialkonstruktionismen är konflikter till allra största delen ett resultat av inläring. Där grundtanken är att individers föreställningar, värden, mål, och beteendemönster är resultat av en inlärningsprocess där individen assimilerat kulturens meningssystem. (Jordan, 2002a) Stora delar av ungdomarnas livsvillkor i denna undersökning är tydligt skapat ur ett socialt konstruerat system, där de föddes in i ett samhälle med många sociala problem. De föddes in i ett samhälle och en kultur som de själva inte hade varit med om att skapa. De föddes även in i en miljö av konflikt och segregation. Att ungdomarna *internaliserade* sin omgivnings normer och institutioner märktes bland annat i hur de identifierade sig själva. De var katoliker eller de var protestanter, och de identifierade sig som "vi och dem". Fördomarna, bitterheten och rädslan som de hade burit på hade gått i arv från deras föräldrar, av omgivningen, genom rykten och via media. En attityd som inte har kunnat uppstå ur ett vakuum. En del av ungdomarna kämpade fortfarande med de negativa attityderna, medan andra däremot hade lämnat de mesta av det bakom sig.

Kritik har ibland riktats när det gäller synen att de flesta problemen är socialt konstruerade. Kenwood nämner att det är möjligt att de sociala konstruktionisterna ibland riskerar att

felplaceras problem och skapar svårigheter för de människor de har för avsikt att hjälpa, exempelvis de problem som är sociala till sin natur. Eftersom lösningarna kan vara väldigt olika är det viktigt att etablera problemets korrekta lokalisering. (Kenwood, 2001) Det framgick både i den tidigare forskningen och i mina intervjuer att det inte bara var sekteristiskt våld som var ett problem i vissa områden. Det fanns även mycket nöjesvåld där man slogs sinsemellan inom grupperna eller hoppade på slumpartade förbipasseranden. Vilket tyder på att det inte bara är sekteristiska faktorer som spelar in i det antisociala beteendet. Många vet inte ens om varför man slåss. Dessutom förklaras det inte heller varför vissa från samma miljö och bakgrund väljer att slåss och andra inte. Enligt Burr har kroppens förmåga att skapa och uttrycka mening till stor del ignorerats av den sociala konstruktionismen. Detta har bland annat betytt att viktiga aspekter av personlig upplevelse har marginaliserats. (Burr, 2001)

Konfliktteoretisk syn på arbetet:

Enligt Sen påverkas människor i stor utsträckning av de man identifierar sig med. Känslan av identitet kan vara en källa till stolthet, glädje, styrka och självförtroende, och den kan vara viktig för styrkan och värmen i människors relationer till andra människor, till grannar, medlemmar av samma grupp, medborgare eller trosfränder. Men samtidigt kan känslan av tillhörighet utestänga andra, och den kan även resultera i sekteristiskt hat som sprids som den har gjort genom den Nordirländska historien. Det har varit ett exempel på där krafter på båda sidor förvandlade den gemensamma känslan av identitet i en grupp till ett kraftfullt vapen gentemot den andre. (Sen, 2006)

För att gå framåt i brobyggandet i ungdomsarbetet behöver man hjälpa ungdomarna att bryta sig loss från den destruktiva delen av deras traditioner som de är uppvuxna med - den som är baserat på av hat och bitterhet mot de andra. Det är inte alltid en lätt uppgift för en ungdom som är omgiven av det i sin omedelbara närhet – familjen, vännerna eller grannskapet, och som har vuxit upp med det sedan barnsben. Som en del i arbetet behöver de lära sig att acceptera den andres rätt till sin identitet och kultur. Enligt Jordan är kanske det bästa sättet genom att man bekantar sig med en rad olika synsätt, och att ha inställningen att var och en förmodligen har någon egen viktig poäng att komma med. På så sätt fångas man inte så lätt i en enda teori, utan stärker förmågan att se på problem ur olika perspektiv. (Jordan, 2002 a) Att öka förståelsen hos ungdomarna för det andra communityt var något som samtliga organisationer i undersökningen arbetade med genom vissa gemensamma aktiviteter. Det gjordes i samtalsform där man gruppvis, med deltagare från båda sidorna, diskuterade olika frågor tillsammans. Man berättade om sina egna kulturer, tankar och värderingar, och båda sidorna kunde göra sig hörda. Man besökte varandras områden och tog del av det som kanske var unikt för den andra kulturen. Exempel på detta var de protestantiska ungdomarna som fick ta del av gaelisk fotboll, republikanska väggmålningar och om katolska symboler och deras betydelse, och de katolska ungdomarna som i sin tur fick ta del av Oranienordermuseet, unionistsiska väggmålningar och protestantiska symboler och deras betydelse. Dessutom anordnades *socialisationsprocesser* genom fritidsaktiviteter, lägerverksamhet, resor och större tillställningar med syftet att ungdomarna även skulle kunna mötas under enklare former, och bara umgås och lära känna varandra. Som helhet kan man våga sig påstå att det har varit framgångsrikt där flera ungdomar under tidens lopp bildat en allt mer positiv bild av varandra. Även om det fortfarande fanns vissa sekteristiska tendenser hos en del av dem, så var det ändå mycket bättre än det en gång varit.

Man har inte fräntagit ungdomarna rätten till den egna *kulturella och sociala identiteten*, utan istället arbetat på att acceptera andras rätt till att ha deras. Man behöver inte ens vara ”bästa vänner” eller ens dela deras värderingar, så länge man kan lära sig att leva tillsammans. *Oförenliga värderingar* behöver inte vara ett hinder.

Ett stort problem var dock att efter att ungdomarna deltagit i alla dessa olika aktiviteter så gick de oftast tillbaka till sina vanliga liv och höll sig till sina egna. Cross-community vänskapen gick sällan utanför gränserna på fritiden. För även om man hade en tolerans mot personer från det andra communityt, eller till och med hade vänner där, så fanns det på båda sidorna fortfarande en stor otrygghet över att besöka varandras områden eftersom de var rädda för att bli påhoppade. Det sociala umgänget begränsades därför oftast till de som anordnades på organisationerna. Jag vet inte om rädslan över att besöka varandras områden mestadels bara var en ”mentalt” grundad otrygghet, eller om det verkligen skulle hända, om det skiljer sig från område till område, om tiden på dygnet skulle spela någon roll, eller om det är helg eller vardag.

Empowermentarbetet med ungdomarna:

På alla organisationerna arbetar man aktivt med att ungdomarna ska få makt över sina egna liv, och skapa en starkare *jagbild* och kunna utnyttja sitt *kapital*. Detta görs med en rad olika teorier, kurser, diskussioner och program anpassade till ungdomarna. Man anser samtidigt att det är ungdomarna själva som innehar den *lokala kunskapen* över sina liv. Man hjälper och stödjer dem, men man erbjuder inte några färdiga lösningar, det är något som de själva får komma fram till. Allting är dessutom baserat på frivillighet där det är ungdomarna själva som väljer om det vill delta i något eller inte. Ett exempel på *företräderskap* som hade utförts var i form av gruppaktiviteten som gjordes i samband med dödsskjutningarna, där ett gäng från båda sidorna träffades på den katolska fritidsgården och diskutera det som hade hänt och om deras situation och kunna prata ut om sina tankar, om sin oro och dessutom stödja varandra.

Framtidsbild - hopp och risker:

Framtidsbilden var svår att förutse, men samtliga ungdomsarbetare brann för sitt arbete. De hade ett hopp och en stor motivation både när det gällde brobyggandet och själva ungdomsarbetet. Varken ungdomarna eller ungdomsledarna trodde att våldsamheterna skulle blomma upp igen, folk i det nordirländska samhället ansågs vara allmänt trötta på konflikten och ville lämna det bakom en. Men försoningsarbetet var fortfarande en viktig del i att kunna gå vidare, och faktorer som ungdomsarbetarna nämnde som det viktigaste i brobyggandet var förtroende, utbildning, ärlighet, vilja, och öppenhet.

Frågor och otydligheter:

I undersökningen fanns de vissa emotsägelser och otydligheter, som jag inte fick något svar på, men som jag ändå valde att med i uppsatsen. Det första rörde sig om paramilitärernas egentliga roll i Upper Ardoyne, med tanke på deras historik, men jag ville inte spekulera i det, och fick inte heller fram någon vidare information. En annan emotsägelse var de protestantiska ungdomarnas emotsägande åsikter om katolikerna. De verkade inte ha någonting emot att ha dem som vänner, men hyste samtidigt negativa känslor mot dem. Med det kunde bero på komplexiteten i situationen, och var ingen jag hade tillfälle att gräva djupare i. Andra emotsägelser kan ha liknande orsaker, och jag lämnar frågorna helt enkelt öppna för tolkning.

7 Vad har hänt sedan jag lämnade Belfast?

Det hade skett en hel del sedan jag lämnade Belfast i våras. I maj månad rapporterades det om hur man fruktade att utbrytargrupperna ur IRA värvade ungdomar. Det skedde även hot mot politiker, inklusive Sinn Fein som av utbrytargrupperna anses ha svikit sina ideal. Det har skett vandalisering, larm om sprängladdningar och personer har skjutits i knäskålarna (som en form av bestraffning). (SR, 2009) Senare samma månad blev en 49-årig katolsk

samhällsarbetare misshandlad till döds av en grupp lojalister. Hans fru blev också misshandlad, men överlevde. (Independent, 2009) I juni meddelade de lojalistiska paramilitära grupperna UDF och UDA att de skulle lämna in sina vapen. IRA hade gjort det 2005. (Reuters, 2009) I årets Oranienparad var det ett större upplopp än vad det hade varit på ett antal år, där maskerade katolska ungdomar kastade bensinbomber och fyrverkerier mot polisen. Flera upploppsmän och åtminstone nio poliser skadades. Dock ingen allvarligt. (WTOP, 2009)

Vad man har att vänta härnäst vet jag inte, men jag har ändå en positiv syn Nordirlands framtid och ungdomsarbetet där, och hoppas på det bästa. Med alla motgångar finns det även medgångar.

8 Reflektion och förslag till vidare forskning:

8.1. Reflektion och slutdiskussion:

Det finns en oräknelig mängd material som har skrivits om Nordirlandsituationen, och ju mer jag pratade med folk, desto mer insåg jag hur komplicerad hela situationen är. Man kan beskriva det som ett isberg där den vanlige åskådaren bara ser den tiondel som syns på ytan. Det finns ingen enhetlig syn konflikten, inte ens inom de egna grupperna. Ett enhetligt sätt att arbeta med ungdomar och brobyggande finns inte heller. Det finns oerhört många omständigheter som spelar roll i problematiken. En mängd olika sanningar existerar, och att veta vad som är mer sant än annat är svårt att avgöra. Jag anser att mitt arbete har kunnat skildra en av flera insikter och betraktelser av ungdomar och brobyggande i Belfast, och dessutom kunna levandegöra det mer för många svenskar som inte har haft en allt för stor insyn i vad problemen har handlat om och hur det är där nu.

Jag kan hålla med om att större delen av vårt samhälle och dess kultur och tänk är socialt konstruerat, men jag håller inte helt och hållet med om att allting i samhället påverkas av sociala konstruktioner, och att man kan skylla allt på samhället eller omgivningen. Visst, vi påverkas av omgivningen, men vi är individer med egna tankar och valmöjligheter. Det finns många som går emot strömmen, inte bara för att vara rebelliska, utan för att de anser att det de gör är rätt (eller inte är fel). Jag anser att människan också har en ”biologisk” eller ”andliga ting” inom sig som gör att man beslutar sig att gå sin egen väg.

Det här är en konflikt där man inte kan påstå att det finns en ”god” eller ”ond” sida. Min utgångspunkt har inte heller att ta ställning till någon sida, utan att se saker och ting från båda sidor, och låta båda sidor komma till tals. Det kan vara lätt att döma ut en sida när man inte känner till alla omständigheter. Man behöver inte ursäkta vissa handlingar, men ändå ha en förståelse för vad det var som ledde till dessa handlingar.

Ur många katolikers perspektiv är de irländare både etniskt och kulturellt. Många är uppvuxna med ett arv där deras föräldrar, släkt eller förfäder diskriminerades. Storbritannien ses ofta som en slags koloniserare och de önskar att de kunde vara del av moderlandet. En del bryr sig dock inte om det. Det vill bara ha slut på stridigheterna och på den diskriminering som de känner att de har upplevt.

Ur protestanternas perspektiv så har de ofta under flera generationer, ibland århundraden, levt på Nordirland och varit en del av Storbritannien. Deras etnicitet och kulturella identitet hör till Storbritannien, eller till Nordirland som separat stat. Att för dem införlivas med ett förenat Irland kan kanske jämföras med hur svenskar boendes i Skåne eller Halland skulle känna sig om de landskapen plötsligt skulle tillhöra Danmark.

En del är mer ambivalenta och har inget intresse i politik. De vill bara leva sina liv. De lägger heller ingen direkt uppmärksamhet på vänners och omgivningens etniska tillhörighet.

Jag anser att arbetet med att bygga broar behövs göras på olika nivåer – och är ett ansvar som bör delas på av både lokala gräsrotskrafter och politiker. De nya generationerna behöver ha ett hopp, de behöver ha positiva influenser i sina liv och som de kan se upp till. Dessa influenser behöver vara i deras omedelbara närhet, i närsamhället och vidare upp till politisk nivå.

8.2 Förslag till vidare forskning:

Det finns en "tredje väg" i Nordirland, där ett stort antal människor inte ser sig själva som antingen unionister eller lojalister. I 1991 års folkräkning i Nordirland vägrade 7,3 procent av personer markera religion på formuläret. Många av människorna i Nordirland röstar dessutom inte för de traditionella partierna. Vissa röstar inte alls, andra rösta för Allianspartiet – som är ett måttligt unionistiskt parti som aktivt försöker få stöd från alla delar av nordirländska samhället. Nordirland har även en liten men växande skara invandrare, som sällan är sällan inblandade i unionist eller nationalistiska frågor. (Walsh, 2000) Det vore intressant att se hur de olika grupperna som ingår i den tredje vägen upplever konflikten. Har delar av våldet skiftat över till invandrargrupper istället?

Tack

Jag vill tacka alla som medverkade i mina intervjuer - både ungdomsarbetare och ungdomar – men även alla de vanliga människorna i Belfast som jag stötte på och pratade med. Jag vill också tacka min handledare för hans stöd. Och alla de mellanhänder som ledde mig vidare till de personer som jag tillslut intervjuade. ...och tack till alla som orkade läsa igenom min långa uppsats.

Källförteckning:

Litteratur på Engelska:

Avruch, Kevin (2000): *Culture & Conflict resolution*. United States Institute of Peace Press, Washington DC.

Bartos, Otomar J./ Wehr, Paul (2002): *Using Conflict Theory*. Cambridge University Press, New York.

Dawson, Ian/ Walsh, Ben (2004): *The Struggle for Peace in Northern Ireland – a modern world study*. Hodder Headline Group, London.

Elliott, Sydney/ Flackes, W.D. (1999): *Conflict in Northern Ireland – An Encyclopedia*. The Blackstaff Press Limited, Belfast.

Francis, Diana (2004): *People, Peace and Power – Conflict transformation in action*. Pluto Press, Chippenham, England.

Hansson, Ulf (2005): *Troubled Youth? Young people, violence and disorder in Northern Ireland*. Institute for Conflict Research, Belfast.

Harland, Dr Ken / Morgan, Dr Tony/ Muldoon, Dr Orla (2005): *The Nature of Youth Work in Northern Ireland: Purpose, Contribution and Challenges*, Department of Education, Belfast.

James, Carment (1998): *Peace in the Midst of Wars*. University of South Carolina Press, Columbia.

Mulholland, Marc (2002) *Northern Ireland – A very short introduction*. University Press, Oxford.

O'Brien, Brendan (1999): *The Long War – the IRA & Sinn Féin*. The O'Brien Press, Dublin.

Väyrynen, Raimo (1991): *New Directions in Conflict Theory*. Sage Publications, Surrey.

Walsh, Ben (2000): *The Struggle for Peace in Northern Ireland – a modern world study*. Hodder Headline Group, London.

Litteratur på svenska:

Burr, Vivien (2001): *Det extradiskursiva inom social konstruktionism i Socialkonstruktionistisk psykologi praktiken*. Studentlitteratur, Lund

Butt, Trevor (2001): *Realism, konstruktionism och fenomenologi i Socialkonstruktionistisk psykologi praktiken*. Studentlitteratur, Lund

Buvik, Carina (2004): *Beröringspunkter mellan kognitiv psykoterapi och socialkonstruktionism*. Stockholms läns landsting, Stockholm.

- Helkama, Klaus/ Myllyniemi, Rauni/ Liebkind, Karmela (2004): *Socialpsykologi – En introduktion*. Liber, Malmö.
- Hermansson, Hans-Erik (1985): *Ungdomen, arbetet och framtiden i Eskilstuna*. Göteborg, Institutionen för Socialt Arbete, Göteborgs Universitet.
- Jakobsson Hatay, Ann-Sofi (1999): *Världspolitikens Dagsfrågor 12 – Fredsprocessen på Nordirland*, Utrikespolitiska institutet, Stockholm.
- Jönsson, Ingrid/ Trondman, Mats/ Arnman, Göran/ Palme, Mikael (1993): *Skola-fritid-framtid*. Lund, Studentlitteratur.
- Kenwood, Christine (2001): *Social konstruktionism: Konsekvenser för den psykoterapeutiske i Socialkonstruktionistisk psykologi praktiken*. Studentlitteratur, Lund
- Kvale, Steinar, (2008): *Den Kvalitativa forskningsintervjun*: Danmark, Studentlitteratur.
- Larsson, Sam, (2008): *Forskningsmetoder i socialt arbete*: Malmö, Studentlitteratur.
- Nightingale, David J./ Cromby, John (2001): *Socialkonstruktionistisk psykologi*. Studentlitteratur, Lund. () () ()
- Payne, Malcolm (2002): *Modern teoribildning I socialt arbete*. Natur och Kultur. Stockholm.
- Pettersson, Jan (1994): *Brännpunkt Nordirland. Global*, Uppsala
- Pettersson, Jan (2002): *Fredsprocessen i Nordirland. Global*, Uppsala.
- Pettersson, Jan (1996): *Vapenvila. Global*, Uppsala
- Sen, Amartya (2006): *Identitet och våld – illusionen om ödet*. Daidalos AB, Göteborg.
- Svenning, Conny (2003): *Metodboken*. Eslöv, Prinfo.
- Wahlström, Gunilla O. (2000): *Hantera Konflikter – Men hur? Metodbok för pedagoger*. Runa förlag, Stockholm.
- Wenneberg, Søren (2001): *Socialkonstruktivism – positioner, problem och perspektiv*. Liber, Malmö:

Internet:

ABC (2009): www.abc.net.au/foreign/content/2009/s2631046.htm

Alternativmedicin: www.alternativmedicin.se/sok/Beh-107.html

BBC: www.bbc.co.uk/northernireland/drama/holycross/background.shtml

Belfast City Council (2009):

[http://minutes.belfastcity.gov.uk/Published/C00000112/M00009466/AI00006290/\\$NBelfastsummerREPORT.docA.ps.pdf](http://minutes.belfastcity.gov.uk/Published/C00000112/M00009466/AI00006290/$NBelfastsummerREPORT.docA.ps.pdf)

Irish Press releases (2009): www.irishpressreleases.ie/printer-page.php?p=4246

Hunter Colleger:

http://maxweber.hunter.cuny.edu/pub/eres/EDSPC715_MCINTYRE/CircleOfCourage.html

Independent (2009) www.independent.ie/national-news/battered-and-bruised-widow-says-life-is-over-1751758.html

Jedi: www.jedini.com//index.cfm/area/information/page/Home

Jordan, Thomas (2002a): *Grundinställningar till konflikter: Konsekvenser av olika synsätt på människans natur*. www.arbetsplatskonflikt.av.gu.se/2akad/21grundinstallningar.html

Jordan, Thomas (2002b): *Medling som konflikthanteringsmetod*.

<http://arbetsplatskonflikt.av.gu.se/2akad/27medling.html>

SEUP:

www.seupb.eu/Libraries/PEACE_II_and_INTERREG_III_A_Case_Studies/PII_PEACE_II_Local_Economic_Initiatives_for_Developing_the_Social_Economy_Northern_Ireland__090730_Measure_3_1_-_Local_Economic_Initiatives_for_Developing_the_Social_Economy_Northern_Ireland.sflb.ashx

Reuters (2009) www.reuters.com/article/newsMaps/idUSTRE55Q0QV20090628?sp=true

SR (2005), www.sr.se/sida/artikel.aspx?programid=3304&artikel=2812029

Vetenskapsrådet (2007) <http://www.vr.se/>

Wikipedia: www.wikipedia.org/wiki/Carl_Rogers

Wikipedia: www.wikipedia.org/wiki/Holy_Cross_dispute

Youthcom: www.youthcom.org/youth-centres/news/index.php

WTOP (2009) www.wtop.com/?nid=383&sid=1716399

Tidningsartiklar:

Curley, John (2008): Belgium trip an eye opener for a teen. *North Belfast News*, 26 juli.

McCaffrey, Barry (2009): Expel riot students, MP tells university. *The Irish News*, 18 mars.

McCreary, Matthew (2009): Havoc in the Holy Land. *Belfast Telegraph*, 18 mars.

McEntee, Aine (2008): Conflicts of the past aiding the future. *North Belfast News*, 29 mars.

Nordangård, Per (2009): Chockvåg efter nytt terroråd. *Göteborgs-Posten*, 9 mars.

Nordangård, Per (2009): Nervositeten ökar i Nordirland. *Göteborgs-Posten*, 11 mars.

Dokumentärfilm:

Andersson, Malin (2006): *Belfast Girls*. WGfilm, Malmö.

Intervjuer:

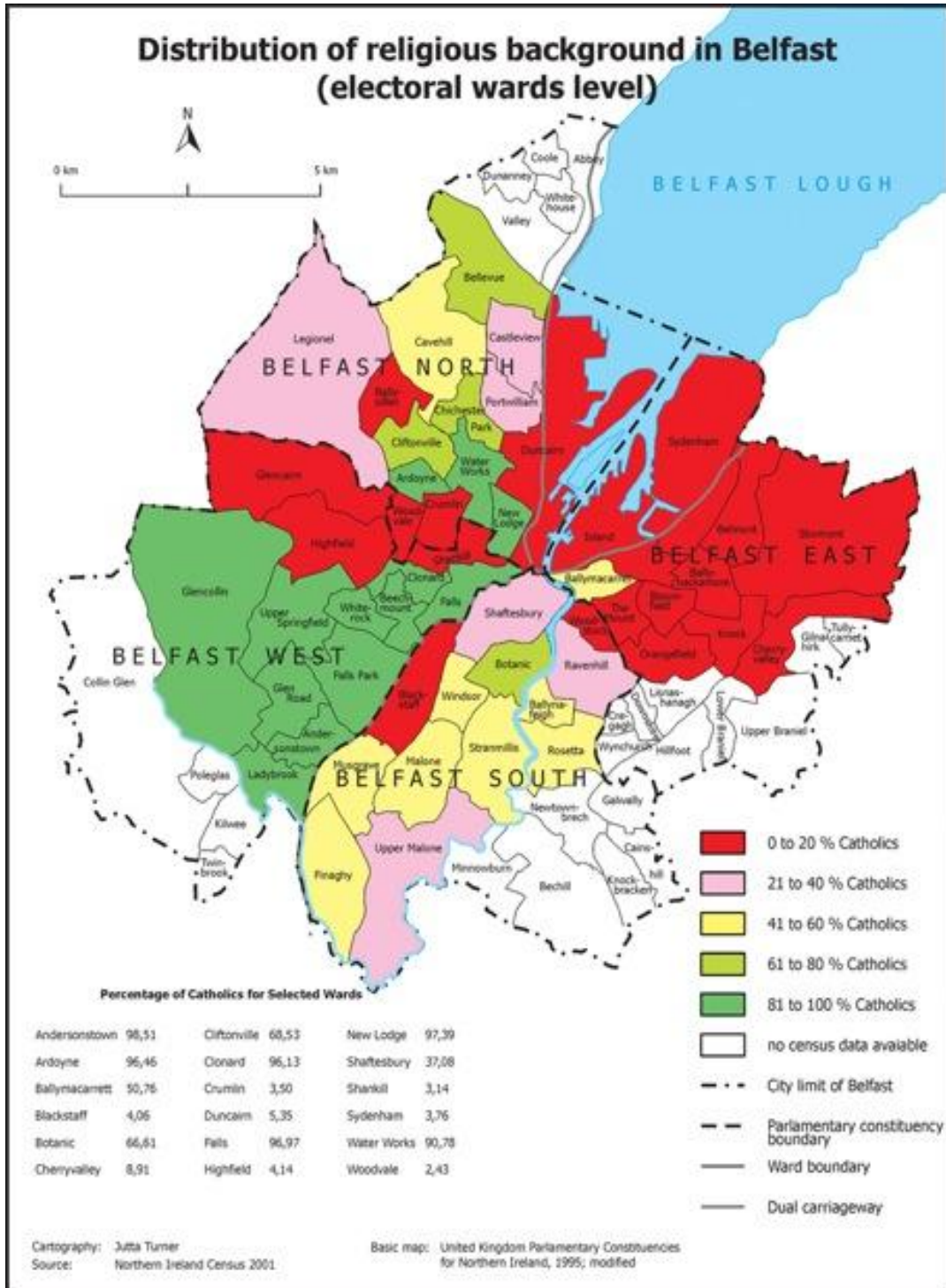
Intervjuer och samtal med ungdomsarbetare, ungdomar på ungdomsgårdarna, folk på gatan, busshållplatser, butiker samt vandrarhem, (av båda könen, både katoliker och protestanter, och av alla åldrar), samt bekanta.

Övriga resurser:

Plakat, artiklar och affischer på väggarna på ungdomsgårdarna.

Broschyr/årsrapporter

Bilaga 1

Source: <http://www.eth.mpg.de/dynamic-index.html>

Bilaga 2

Enduring remnants of Belfast's strife

Ten years after peace was declared in Northern Ireland, many of Belfast's Catholic and Protestant neighborhoods remain separated by barriers called "peace lines."

SOURCE: ESRI

AP

Bilaga 3

Circle of Courage:

<http://www.mtsd-vt.org/mms-mhs/student-services/images/CircleOfCourageWheel.gif>

En exakt kopia på modellen som fanns på väggen i det katolska fritidsgården.

Bilaga 4

Ovan: Oranienparaden. **Nedan:** Brasor som startats av barn som del i Oranienfirandet.

Bilaga 5

Ovan: St. Patrick's Day. **Nedan:** Cross-community pusselkonstverk vid Short Strand.

Bilaga 6

Ovan och nedan: Fredsmuren.

Bilaga 7:

De ursprungliga intervjufrågorna (där frågor senare ändrades om, omformulerades, lades till, eller togs bort):

To the youth:

- Do you have any friends from the other community? And how often do you interact?
- Can you see yourself having friends from the other side?
- What do your family and friends think about you having/ if you had friends from the other side?
- Can you imagine having a relationship with someone from the other side?
- What are some of the authority figures that you look up to?
- What do you base your opinion about the others on?
- How have your views about the others changed throughout time? And made it change?
- How was your childhood?
- Did you grow up in the area? How was it growing up here?
- What has been the best and the worst with growing up here?
- What do the youth do for fun here?
- Who's fault is it that there's violence and contention?
- What are your political views?
- What are the risks that violence will bloom up again?
- What are your views about the future here?
- How do you see your future?
- What do you feel is needed to be done in order to bridge between catholic and protestant youth? In a larger scale? Locally? What can you do?
- Would you like segregated neighbourhoods were the Catholics and the Protestant lives apart, or mixed?
- What do you think are really the biggest causes for the contention between the groups? And in general?
- What do you feel about the programs/activities offered here?
- What could be better?
- Why do you go here?
- How involved are you in the work?

To the youth workers:

- How effective are the various grass root organisations?
- What are their limitations?
- What is the population of this area? Catholics? Protestants?
- What is the history of violence in this area?
- Unemployment rate?
- How big is this organisation staff wise?
- How are you funded?
- How many youth do you work with? / How many usually comes here? / How many people work here?
- How much is volunteer work here?
- Are there both men and women that work here? Do both the men and the women work with both sexes?

- What are your opening hours?
- Can you describe the work that you are doing here?
- Who shapes or decides the type of work you do here?
- What type of programs, theories, and exercises do you do?
- Do you work with the youth individually, small groups, larger groups, other?
- Do you have a ready solution that you want to enforce, or do you generally let the youth work it out mostly? –Managing or resolving problems more?
- How close do you work with the youth? And in what way?
- How involved are the youth in the decision of the way you work?
- What activities do you offer to the youth here?
- What other organisations are you working and cooperating with? In what way are you working with them? And how has it gone?
- How does the bridge building work that you do differ from the others?
- Are you familiar with the Concord project?
- In what way are you working or cooperating with the parents to the youth?
- How are the neighbourhoods in your working area divided?
- How is the interaction between the two groups in your area?
- What are your biggest challenges in this work?
- What is it that motivates you to do this work? – What is it that keeps you optimistic about it?
- What is your social background? – and education?
- Is anti-social behaviour a big problem, or growing problem in your area?
- What do you consider be the biggest cause for that?
- How much violence or contention is it between the areas?
- About how many of the youth do you think are involved in the violence?
- Where does most of the violence or contention happen? And why?
- What are the risks that violence will bloom up again?
- What type of youth are the easiest to work with?
- How is the boy girl ratio that you work with?
- Is there a difference in the attitudes between the boys and the girls? Class? Other aspects that might influence difference in attitudes?
- How do the youth feel about going to school, walking on the streets in general?
- How has the recent shootings affected the atmosphere among the society and the youths?
- How big is the alcohol problem in the area?
- What activities are there to do in the area for the youth? How popular are they? What keeps the youth from going there? What type of youth goes there generally?
- Does the youth have different clothing styles and hairstyles depending on what area they are living in?
- How has the results been through out the years with your work?
- How effective do you think that your work is?
- What are some of the key factors for a solution to the problems? – At a larger scale, and on a grass root level here?
- How do you see your work long term?